TYPO-
grafiske
MEDDELELSER

Palestina:
TO FOLK – TO LAND?
TO FOLK – ETT LAND?

Reisebrev fra Kjetil Larsen, side 14-15

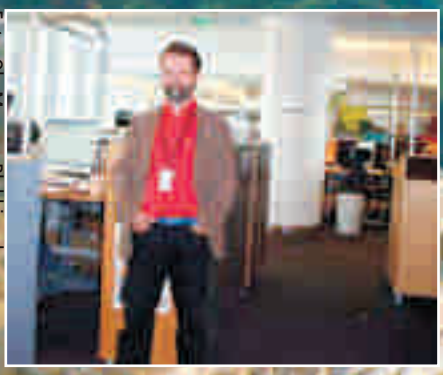

Foto: Ole Magnus Blakkisrud

TERJE JOHANSEN
OM AFTENPOSTENS
PILOTPROSJEKT
Side 4-5

Foto: Ola Sæther

TRYKKERIUTDANNINGEN
ENDRES
Side 10-11

Utgitt av Oslo Grafiske Fagforening
Nummer 3 | 2007 | 92. årgang

Leder

Velgernes dom

Valgoppsummeringer morgenen etter valget krever egentlig at velgerne har gitt meget klare signaler. Ser vi på valget i Oslo kan noen og en hver bli litt i tvil.

Det som er udiskutabelt er at byrådet fortsetter med den, langt utenfor Høyres rekker, populære byrådsleder Erling Lae. Og med en ordfører enten fra Frp med tvilsomme holdninger, eller en fra Høyre med tvilsom (advokat)praksis.

Hvis da ikke valgets vinner Venstre, manner seg opp til å stille krav i byrådsforhandlingene. Det mest sannsynlige er at dagens politiske situasjon med Høyre/Frp-byråd fortsetter med sine støttespillere.

Hva kan vi i fagbevegelsen, som også ved dette valget mobiliserte for et politisk skifte, trekke av lærdommer av velgernes dom?

Hvis vi tenker oss at dette er tentamen for regjeringa, og at det er det rød/grønne alternativet som har vært på valg, er situasjonen kritisk. Da blir det mye frustrasjon alternativt hardt arbeid i 2 år for å berge flertallet ved neste valg.

Hvis vi ser på Arbeiderpartiet og SV, som er de store på venstresida, lover ikke de første valgkommentarene godt. I sin første kommentar mente SVs leder, Kristin Halvorsen, at partiets hovedsaker, som miljøpolitikk hadde fått for liten oppmerksomhet i valgkampen. Her er det flere feil, i en konklusjon. Partiet har ikke mistet halvparten av velgerne fra siste kommunevalg i valgkampen, og det er ikke i valgkampen miljøsakene ble borte, men i regjeringas politiske praksis.

SV mistet sine velgere fram mot siste stortingsvalg, fordi mange i partiet ikke hadde tro på at dannelse av den store sosialdemokratiske koalisjonen er SVs rolle i norsk politikk. Og nå har de mistet de velgerne som hadde troen, fordi de ikke har levert de resultatene som bare et regjeringssamarbeid og posisjon kunne frambringe.

Nå er vel ikke tillitsvalgte i Fellesforbundet noe SV trenger og bry seg om, da de knapt har velgere der, men siden de er en del av flertallet vi mobiliserte for i 2005, er også dette partiets politiske framtid viktig for oss.

Mot 2009

Vi anbefaler en tur til Trondheim, hvor Arbeiderpartiet har et resultat på 43,9 prosent. Her har de lært noe om tydelighet i valgkampen, slik at velgerne ser at det er en forskjell. Men det viktigste er at flertallet i Trondheim har gjort det de lovte de skulle gjøre. Faktisk handler politikk om det også, og ikke bare drive valgkamp. Heldigvis!

Det som kan lette situasjonen for venstresida fram mot stortingsvalget er at alternativet på (ytterste) høyre blir enda klarere enn sist. Siden vårt alternativ ikke er tydelig, eller leverer det de gikk til valg for å innfri, kan vi håpe at en felles fiende også er bra nok.

Forsidebildet: Her er restene etter politistasjonen i Nabulus, etter et besøk av de Israelske styrkene. Israel krever at de Palestinske selvstyremyndighetene arresterer terrorister og kriminelle, samtidig ødelegger de infrastrukturen sånn at det blir umulig! Nabulus er industrihovedstad i Palestina, men pga. blokader og vanskeligheter med råvarer og med å få produkter ut er det kun noen få fabrikker som holder det gående på halv fart.

Foto: Kjetil Larsen

Innhold, nr. 3 - 2007:

Side 3: Media Norge på venterommet - **Side 4-5:** Terje Johansen, sjefen for det hele og forbundets kommentar til avtalen - **Side 6-7:** Bilder fra jubileumsfesten på Månefisken - **Side 8-9:** Arbeidsplassen min ved Peder Kvello - **Side 10:** Trykkerutdanningen endres - **Side 11:** Fagløpet fram til trykker - **Side 12:** Gjestespalta: AFP – verdt å streike for? - **Side 13:** Fellesforbundets avdeling 246 - **Side 14-15:** Internasjonalen. Palestina: To folk - to land? To folk - ett land? - **Side 16-17:** OGFs delegater til Fellesforbundets landsmøte og historiespalta - **Side 18-19:** Bedriftsbesøk: Julius Ørenberg bokbinderi - **Side 20:** Teknisk hjørne og Visste du at? - **Side 21:** Klubben i arbeid - **Side 22:** Kollegaen min: Anne Merethe Finnøen - **Side 23:** Ny trykkeristruktur i avis-Norge - **Side 24:** Hornet på veggen - **Side 25:** Nytt fra sportsredaksjonen: Norway Cup 2007 - **Side 26-27:** Vi gratulerer og pensjonisttreff, og på siste side om halvårsmøtet i OGF, fredag 26. oktober.

TYPO-grafiske MEDDELELSER

Medlemsblad for Fellesforbundet, avd. 850, Oslo Grafisk Fagforening.
Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Terje Fjellum

I REDAKSJONEN:

ANITA FRØLAND
Andvord Grafisk • anita.froland@andvord.no

KJETIL LARSEN
Hjemmet Mortensen Trykkeri
kjetla@bbse.no

EVA-LILL BEKKEVAD
LO media • eva-lill@lo-media.no

LARS PENICK
Dagbladet • lpe@dagbladet.no

KNUT ØYGARD
Dagblad-Trykk • koygard@online.no

PER CHRISTIAN JOHANSEN
Hjemmet Mortensen Trykkeri • per_joh@chello.no.

FINN JENSEN
pensjonist • tlf.: 95 82 26 92

OLE M. BLAKKISRUD
omb@dagbladet.no

ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org

Du kan også ta kontakt med Adolf når det gjelder stoff og andre henvendelser på tlf.: 22 80 98 75.

Trykk: AKTUELL GRAFISK

Media Norge på venterommet

Etter å nedkjempet og kjøpt ut motstandere av gigantfusjon-en i Avis-Norge gikk Schibsted på en smell da Medietilsynet satte foten ned i et vedtak i begynnelsen av juli.

Medietilsynet har som en oppgave å sikre et bredt eierskap til norske medier– og aviser spesielt. Da kan det ikke være overraskende at de stopper en fusjon som ville gitt Schibsted full kontroll over seks av landets ti største aviser. Spesielt ikke når de valgte å se kontrollen med avisopplaget i sammenheng med dominansen innenfor nettavisene.

At mange likevel ble overrasket skyldes at vi lenge er vant med at makta rår – og Schibsted får det som de vil. Mange satser fortsatt på det. Beslutningen er anket – så det kommer til å bli en ny runde i løpet av høsten.

Den klareste motstanden mot Media-Norge kom fra de andre avisgruppene i Norge. A-pressa, Edda Media, NHST (Dagens Næringsliv) og Berner Gruppen (Dagbladet) gikk sammen siden de fryktet å bli overkjørt i konkurransen med en helt dominerende konsern.

Blir forbudet stående er det ikke bare selve fusjonen det er snakk om. Schibsted må også selge seg ned i flere av regionavisene. Det kan blir dyrt ettersom fusjonsplanene drev prisene i været.

Bedre effektivitet i grafisk produksjon

- Bedriftsutvikling i Grafisk Bransje
10 studiepoeng, deltidstudie

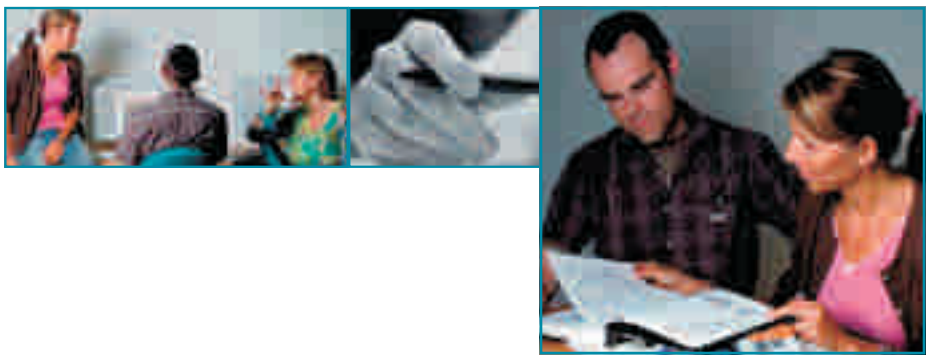

Hovedmålet er at deltagerne skal bli i stand til å benytte verktøy for kartlegging av egen bedrift og gjøre analyse av ordreflyt og verdikjede. Med utgangspunkt i denne analysen skal de kunne se sammenhengen mellom produksjon, kostnader og inntjening. De skal også på bakgrunn av tilegnet kunnskap om kvalitetssikring, være i stand til å kartlegge parametere som påvirker kvaliteten i egen produksjonskjede.

Studiet er utviklet på oppdrag fra Grafisk utdanningsfond og på basis av definerte behov hos Viskom-bedrifter i Rogaland, samt Fellesforbundets avdeling i Stavanger.

Modulene inneholder: SWOT analyse og verdikjedetenkning, produksjonsøkonomi, prosjektledelse, kvalitetssikring.

www.igm.no eller ring 23 37 64 00 for mer informasjon

IGM RKK HØGSKOLEN I GJØVIK

Sjefen for de

Typografene og journalistene i Aftenposten starter høsten 2007 sitt eget godkjente pilotprosjekt. Etter omfattende kompetanseheving for begge parter regner Aftenpostens Grafiske Klubb ved klubbformann Terje Johansen, og journalistene i Aftenposten ved leder Håkon Letvik, å være på gata med avissider fra pilotprosjektet i løpet av desember 2007.

Tekst og foto: **Ole Magus Blakisrud**

- Pilotprosjektet går ut på at tre navngitte redigerere og tre navngitte typografer sammen skal dekke arbeidsfeltene: Redigering og ombrekking av avissider, sier Terje Johansen, klubbformann i Aftenpostens Grafiske Klubb (AGK) til Typografiske Meddelelser.

Hva er bakgrunnen for prosjektet?
- Vi så at andre redaksjoner og desker forandret arbeidsorganiseringen, blant annet kom Dagbladet og Dagens Næringsliv med enpersonløsningerpå sine desker. Dessuten fikk vi et stort innslag på desken her i Aftenposten av folk fra Vårt Land som var vant til en annen arbeidsorganisering enn den vi praktiserte. Det var i grunnen omverdenen som satte oss på sporet av at vi måtte finne vår egen modell på en ny arbeidsordning, sier Terje, og legger til: Vi hadde behov for å komme på offensiven, og å finne en modell der vi sjøl hadde kontrollen. Vi søkte en arbeidsmodell som ennå ikke var prøvd ut, og som innebar en større grad av samarbeid for å få til et ennå bedre produkt.

Hvem er initiativtaker for det nye pilotprosjektet?
- Journalistlaget her i huset og grafisk klubb har et godt samarbeid. Pilotprosjektet er et prosjekt mellom de tre lokale parter; grafisk klubb, redaksjonsklubben og ledelssen. Det er dette tette samarbeidet mellom Håkon Letvik i journalistlaget her i huset, og AGK, som fikk matrialisert det nye pilotprosjektet ned i en så god avtale. I tillegg til å ha full kontroll over hvem som jobber i pilotprosjektet har vi kontroll i tilfelle konflikt, vi har fått en glimrende opplæringsplan, vi er kommet på offensiven i forhold til andre desker, og vi skal evaluere hele ordningen i slutten av 2008. Hvis det skulle vise seg at dette ikke var en organisering vi trivdes med kan vi gå tilbake, føyer Terje til og kaster et oppløftende blikk på kompetansehevingsplanene som skal gjelde både for typografene og redigererne i Aftenposten.

Hva går opplæringsplanene ut på?
- Opplæringsplanene er delt opp i tre deler: En del for felles kompetanseheving, en del for typografene, og en del for journalistene. Vi skal sammen gjennom opplæring som legger vekt på følgende forhold: Skriveteknikker, språk, presseetikk og pressejus. Typografene skal i tillegg gjennom tekstredigering og presentasjonsjournalistikk. Redigererne skal lære seg typografiske basiskunnskaper og CCI Layoutchamp. I tillegg til dette skal begge grupper igjen sammen lære Fotoshop, dypetsing og bildebehandling. Dette harde opplæringsprogrammet skal vi i gang med rett over ferien. En tilleggsdimensjon er også den flermediale desk, som pilotprosjektet skal forholde seg til med tida, men dette ligger litt lenger fram, avhengig av hvilken policy bedriften velger. Det flotte er jo at redigererne, som i utgangspunktet skal ha mye av disse felleskunnskapene inne, i denne planen får en høyst nødvendig oppfriskning av sine basiskunnskaper. Dessuten

Hva er forbundets kommentarer til avtalen i Aftenposten?

Forbundssekretær og leder for Grafisk seksjonsråd i Fellesforbundet, Anders Skattekjær, har følgende kommentarer til avtalen i Aftenposten.:

- Aftenposten AS, Aftenpostens Grafiske Klubb og Aftenpostens Redaksjonsklubb har utarbeidet en lokal avtale om gjennomføring av et pilotprosjekt vedrørende utvikling av ny arbeidsorganisering og kompetansehevende tiltak på deskene. Gjennomføringen av pilotprosjektet forutsetter at ansatte uten grafisk fagutdannelse gis anledning til å utføre oppgaver som ligger innenfor grafisk fortrinns-/enerettsområde (§§ 24-26). Arbeidsoppgavene vil bli organisert etter hovedsaklighetsprinsippet, slik at ansatte uten grafisk fagutdanning kun vil utføre grafiske oppgaver i begrenset omfang og tilsvarende at grafiske medarbeidere utfører journalistisk arbeid i begrenset omfang.

- Til avtalen foreligger omforent detaljert opplæringsplan. Det er gitt garantier mot oppsigelser eller nedjustering av lønns- og arbeidsvilkår for klubbenes medlemmer, også ved eventuell senere implementering i ordinær drift. Ved eventuell arbeidskonflikt der Norsk Journalistlag (NJ) og/eller Fellesforbundet er part, skal arbeidet organiseres som før avtalen ble undertegnet. Avtalen inneholder detaljert beskrivelse av hvilke forhold som minst skal inngå i evalueringen og at evalueringen skal forelegges NJ, Fellesforbundet og Mediebedriftenes Landsforening (MBL). Dersom de lokale parter ønsker å videreføre arbeidsorganisasjonen som pilotprosjektet legger til rette for, skal det opptas nye forhandlinger om permanent avtale som betinger godkjenninga av NJ, Fellesforbundet og MBL.

- Avtalen mellom de tre parter i Aftenposten er interessant for forbundet. Den representerer en samarbeidsmodell, gir rom for fleksibilitet, og gir økt kompetanse for begge yrkesgruppene på desken. Innretningen på avtalen forutsetter at det ikke skjer endringer i gjeldende tarifforhold og at partene har avtalt hvordan arbeidet skal organiseres ved eventuell arbeidskonflikt. En grunnleggende forutsetning er at det er en lokal trepartsavtale med godkjenning av de tre organisasjonene; Fellesforbundet, Norsk Journalistforbund og Mediebedriftenes Landsforening.

Hvordan virker §24-26 i år 2007?
- Teknologi og arbeidsorganiseringen

et hele

er det en miljøforfriskning at redigererne og typografene tar en del av denne opplæringen sammen, da de skal jobbe i team både i opplæringsperioden og seinere i praktisk arbeid. Kursingen skal etter planen, hvis rett pris oppnås, foregå både i Fredrikstad og i Oslo.

Hva innebærer dispensasjonen fra § 24-26 i overenskomsten?

- Dispensasjonen innebærer at også redigererne kan plassere tekst på siden. Vi er likevel godt deket opp i tilfelle konflikt. Da skal arbeidet organiseres som tidligere. Videre bygger avtalen på hovedsaklighetsprinsippet som tilsier at det ikke blir endringer i overenskomstforhold og organisasjonstilhørighet. Flere har stillt meg spørsmålet: Er dette å bryte med filmsatsparagrafen? Jeg har alltid svart at vi søker en dispensasjon med henvisning til pilotprosjektet. Dette er langt i fra å tolke som om filmsatsparagrafen er på vei ut. Tvert i mot står dispensasjonen vår på samarbeidets grunn, der § 24-26 ligger i bunn. Vi snakker her om et fleksibelt arbeidsfellesskap mellom typografer og journalister i en bestemt form som vi har kontroll over, og som, slik vi ser det nå; begge parter har interesse av å få denne arbeidsorganiseringen til å lykkes. Det er ikke miljø her i klubben for å oppfatte dette som et angrep på våre rettigheter. Slik vi ser det er ingen skviset, vi opprettholder alle arbeidsplasser, øker kompetansenivået og får et bedre arbeidsmiljø med samarbeid som en tileggseffekt i det nye pilotprosjektet, avslutter en fornøyd Terje Johansen.

OFFENSIV: - Vi hadde behov for å komme på offensiven, sier AGKs formann Terje Johansen.

rundt om i avisene har endret seg mye i de snart 20 årene som har gått siden Arbeidsrettens dom i 1978. Gjennom en rekke sentrale dispensasjons- og teknikkavtaler og lokale dispensasjonsavtaler har forbundet og klubbene medvirket til omfattende rasjonalisering, effektivisering og bedre arbeidsflyt. Vårt hovedfokus og formålet med vår tilpasningspolitikk har vært å finne realistiske og gode måter å trygge medlemmenes arbeidsplasser, bedre lønns- og arbeidsvilkår og at våre medlemmer har meningsfylte arbeidsoppgaver. Gjennomføring av kompetansehevende tiltak og hvordan arbeidet organiseres og fordeles er de største utfordringene i dag.

Hvordan bør filmsatsparagrafen virke i framtida?

- Forbundets politiske valg har vært å bruke filmsatsparagrafen strategisk. Det har vært lange og til dels tunge prosesser både internt i forbundet og overfor avisarbeidsgiverne før vi har kommet fram til de ulike dispensasjons- og teknikkavtalene. Å forhandle bort filmsatsparagrafen har ikke vært aktuelt. Vår linje er at tilpasningene må skje lokalt. Til dels store lokale forskjeller i kultur, bemanning, teknologi mv. tilsier lokale tilpasninger og løsninger. Det som er en formålstjenlig og nødvendig løsning i èn bedrift, kan være til stor skade for våre medlemmer i andre aviser dersom arbeidsgiverne fritt skulle få benytte sin styringsrett. Jeg mener at vår politikk framover må bygge på en videreføring av den politikk vi har ført siste 20 årene. Utfordringen er at utviklingen og omstillingene skjer stadig raskere og problemet forsterkes ved at mange av aviseierne er mer kyniske overfor sine ansatte enn tidligere.

Bør vi ha et annet navn, nå som filmsatsen er utgått?

- «Filmsatsparagrafen» er et kjent begrep. Jeg tror ikke navnet er problemet. Det er heller et problem at det etter hvert er få representanter i hovedorganisasjonene som har gode kunnskaper om forhistorie og utvikling at den tariffpolitikk og de ulike tariffbestemmelser som er knyttet til betjeningsreglene og filmsatsparagrafen. Jeg stiller meg derfor positiv til en redigering av ordlyden i betjeningsreglene og de ulike dispensasjons- og teknikkavtalene slik at man får en språkdrakt og forenkling som gjorde det enklere for dagens klubbtillitsvalgte og ledere rundt om å forstå regelverket bedre. Å synliggjøre formål og hovedelementene bedre hadde vært en absolutt fordel.

Anders Skattekjær om avtalen.

JUBILEUMS-FESTEN PÅ MÅNEFISKEN

Foto: **Finn Jensen**

Oslo Grafiske Fagforening feiret sitt 135 års jubileum på Månefisken på Sagene i juni. I flotte omgivelser og utrolig fint sommervær ble det en fin kveld for oss som deltok.

Foreningen er meget fornøyd med Månefisken som arrangør; et meget profesjonelt opplegg, og i tillegg hadde de skaffet oss Frank Snort orkester som satte fart på feiringen.

Det var gjester fra Fellesforbundet, de fleste grafiske avdelingene og klubbledere fra pakkeriklubbene i avistrykkeriene.

Medlemmer og gjester koste seg ved Akerselva. Det var åpenbart mye som skulle diskuteres.

Arve Bakke fra Fellesforbundet her med Frank Snort orkester. Bakke sin appell med løfter om en bedre AFP enn den vi har, ble meget godt mottatt.

2400@dagbladet.no

«When the going gets weird, the weird turns pro.»
Hunter S. Thompson

Av: **Pedros Pedros Gali**
Foto: **Bjørn Langsem**

Det følgende finner sted mellom 09.00 og 10.00.
Sted: Bakgården, grunnplan.
Jeg har forsovet meg igjen. Trekker kortet gjennom sikkerhetsbarriere 1. Kald ulyd, porten opp. Stanser i nedkjøringa for å trekke kortet i sikkerhetsbarriere 2. Stille bønn, «la meg ikke være fjernet fra lista over de som har tilgang med motorisert …». Carport opp, jeg ruller ned og helt innerst i lokalet. Mot verkstedet til vaktmesteren som ikke er mer. Jeg velger samme vei ut til bakgården framfor å dra kortet i sikkerhetsbarriere 3, døra opp til det aller helligste, avishuset, kremmerhuset. Jeg registrerer at våre leietakere hele tiden har noe de skal kaste. Det har Dagbladet også. Søppel- og papirpressa går jevnlig. Tunge sukk, tunge stønn. Det er vanskelig å presse papir, men det står ikke på innsatsen. De av oss som prioriterer morgensiggen samles ved det indre hjørnet av lasterampa. En duefamilie av det bigamistiske slaget har også tatt tilhold her i sommer. De driter ned sofaen ytterst mot nedkjøringa og er blitt generelt husvarme.

Brevduer? Er det de som er ansvarlige for lekkasjene til DN?

Ingen blir klokere her. Må videre.

Inne i gangen slår vissheten til: «Det skal gå av en bombe i Akersgata 49 i dag». Jeg titter inn til kantinegjengen. De er i full gang med dagens lunsj: kan se ut som det står junk på menyen. Bar noen nettopp bort en litersflaske cyanid ..?

Det følgende finner sted mellom 10.00 og 11.00.
Sted: Suppebrukerkontoret, 2. etg.
2. etasje er fraflyttet med unntak av marked og salg som finnes helt innerst, gjennom en intrikat labyrint. Det sies at mennesker har gått inn her, men aldri kommet ut igjen. Jeg vet ikke, det forsvinner så mangt nå om dagen. Forsvant det med opplaget? Hva forsvant først?

Her holder også jeg til. Jeg er suppebruker. Dette er selvsagt et dekke. Egentlig driver jeg med så mangt, men med disse lekkasjene er det best å holde korta tett til brystet. På hver side av kottet mitt ligger henholdsvis billedarkivet og prosjektgruppa som planlegger vår egen sorti til Havnelageret. De igjen er vegg-i-vegg med sparegruppa P10. Er det her bomben ligger?

Jeg logger meg på og sjekker epost og intranett. Jeg leter etter spor, men innser at noe av betydning allerede ville stått på trykk i Dagens Næringsliv. Helvetes lekkasjer … må komme dem til livs. Hvor drypper det ut, alt dette om Dagbladet? Hvem er ansvarlig? Hvem slipper alle disse små håndgranatene? Er det virkelig duene i bakgården? Eller er det fysioterapeuten? Hun har jo halve staben inne til behandling. Hun vet antageligvis alt. Jeg lager et notat til meg selv. Må forhøre henne subtilt neste gang jeg er til behandling.

Pokkers lekkasjer …

Jeg går ut av kottet. Langt der inne i

andre enden, bak lettvegger og arbeidslamper ser jeg noe som henger fra taket. «Kjøttkrok» hvisker jeg til meg selv. Henger det noe der? Hørte jeg ikke et skrik her forleden dag? Er stillerommet flyttet uten at noen har fortalt meg det? Jeg noterer «deodorant» i håndflaten. En melding som seinere skal vise seg å være uleselig fordi jeg har svettet den bort.

Det følgende finner sted mellom 11.00 og 12.00.
Sted: Café Nordengen, bakgården.
Ned til lasterampa igjen, skuer utover røykekontingenten. Miljøet er mer gjennomsiktig nå som vi ikke kan gjemme oss bort på de respektive etasjers røykerom. Hun som sitter her nå er proff på røykringer. VG har takterrasse ett kvartal unna … satan, men det kan jo også bare være et røykteppe.

Lekkasjer, lekkasjer.

Et par annonseselgere sitter lett henslengt på det borterste bordet. De sitter på noen udetonerte bomber. «Rentebomber». «Boligmarkedsbomber». De setter grå hår i hodet på desken med trekantede annonser og panoramaformat som ligger midt på våre dyrebare midtsider, men hva kan vi gjøre? De betaler lønna vår og de er forbasket blide, er de for blide? Vet de noe jeg ikke vet? Antageligvis en hel drøss. Kan det bli et problem for meg?

Det følgende finner sted mellom 12.00 og 13.00.
Sted: Kantina, grunnplan.
Må videre, videre inn i komplekset. Jeg lurer på hvor backup-en min er, men har ikke tid til å vente. Telefonsystemet er kaputt. Jeg er alene. Ingenting mistenkelig i kantina rent bortsett fra at noen sitter her og spiser. Vaskehjelpa svinger moppen i den delen som ligger mot Akersgata. Han er en hyggelig kar.

Er han for hyggelig?

Jeg trår varsomt så jeg ikke skal gli på det våte flisgulvet …

Det følgende finner sted mellom 13.00 og 14.00.
Sted: Nyhetsdesken, 3. etg.
Jeg må finne dagens aksjonsplan. Den finnes ikke. Jeg leter etter skiftlistene. De finnes ikke. Jeg må vite hvor mange operative mann vi har. Jeg teller hoder, men har for mange fingre. Ingen vil si hva de planlegger. Kan det være for å unngå lekkasjene? Disse satans lekkasjene …

Det går rykter om at vi øker fra 64 til 72 sider. Ingen er sikre. Hvor kom beskjeden fra? Faktor-pulten er tom. Logistikken er nede. Ingen telefoner kommer inn, helvetes telefonidrittleverandør. Mange samtaler går ut. Beskjeden er den samme overalt: «Ja, i kveld ... kan du komme?» Jeg brøler «Gi jernet!» og haster videre til fjerde etasje før jeg rekker å møte blikket til noen.

Det følgende finner sted mellom 14.00 og 15.00.
Sted: 4. etg. Sport. Kultur. Leder.
Jeg kjenner meg trygg og velfungerende.

Det følgende finner sted mellom 15.00 og 16.00.
Sted: Magasindesken, 5. etg.
Jeg vifter fluene unna fruktfatet. Vi slåss stadig oftere om godbitene. Jeg spør om de har fulle Magasin. Får til svar at det er fullt til fredag og søndag, men ikke komplett til lørdag. Jeg ber dem fylle på med det de har, men spare den siste kula til seg selv. Kjenner rare blikk i nakken når jeg stresser ut. Noen spør «Hva ser du etter?» Jeg forstår saktens at stemmen virker hektisk når jeg repliserer «Arbeid!» en oktav høyere enn normalt.

Det følgende finner sted mellom 16.00 og 17.00.
Sted: Bedriftshelsetjenesten, 7. etg.
Døra er åpen og venterommet er tomt. Jeg har sett sånne scener før, på film, skummel film. Derfor snur jeg.
Går tilbake. Snur.
Går tilbake. Snur.
Går tilbake …

Det følgende finner sted mellom 17.00 og 18.00.
Sted: Styrerommets balkong, 8. etg.

Jeg er på toppen, utenfor styrerommet. Døra er stengt så jeg åpner vinduet i mellomgangen, klatrer på en stol og kommer meg ut. Lister meg på huk til jeg er under vinduet og titter så forsiktig opp. Det står to menn der inne. «Slips»? Gjentar ordet mange nok ganger til at det lyder fornuftig. Jeg blir opprømt, setter meg ned igjen og tenner en røyk. Må tenke. Var det ikke et ansikt der inne som ikke hører hjemme her? Jeg kjente igjen den andre i alle fall. Han kjører el-bil. Det står «Buddy» på den. De klemte hverandres hender. Hvem, hvem, hvem er han?

Navn: Peder Kvello

Alder: 38 år

Utdannelse: Typograf

Stilling: Typograf/ sup(p)erbruker på CCI

Sivilstatus: Samboer

Hobbyer: Når jeg har tid: Motorsykkel og er også glad i musikk.

Jeg kikker opp mot Oslo-himmelen. Et fly styrter. En enslig regndråpe kommer mot meg. Jeg følger den med blikket noen meter helt til den lander dønn på gloa. Sigaretten slukker. «David Montgomery». Jeg slenger sneipen over rekkverket, klyver tilbake gjennom vinduet og beinflyr ned trappene. Forbi bedriftslegen. Han holder opp noen skjema. Jeg tyder ordet «sykemelding». Det går hurtig nedover i spiral. Må varsle noen.

Det følgende finner sted mellom 18.00 og 23.00.
Sted: Trappa.
Det går hurtig nedover i spiral ...

Det følgende finner sted mellom 23.00 og 04.00.
Sted: Trappa.
Det går hurtig nedover i spiral ...

Det følgende finner sted mellom 04.00 og 08.59.
Sted: Trappa.
Det går hurtig nedover i spiral,
må varsle noen ...

Det følgende finner sted 08.59
Sted: Resepsjonen, grunnplan.
Griper telefonen på disken, løfter telefonrøret, sier «redaksjonssjefen» og før to sekunder er gått repliserer den digitale kvinnestemmen: «Du får nå redaksjonssjef-i-DN».

To hvite frakker tar meg under armene, henter meg ut til en hvitlakkert bil med sotede vinduer.

Det lukter enveisbillett.

Det følgende finner sted klokka 09.00.
Jeg har forsovet meg igjen.
Trekker kortet …

Trykkerutdanningen endres

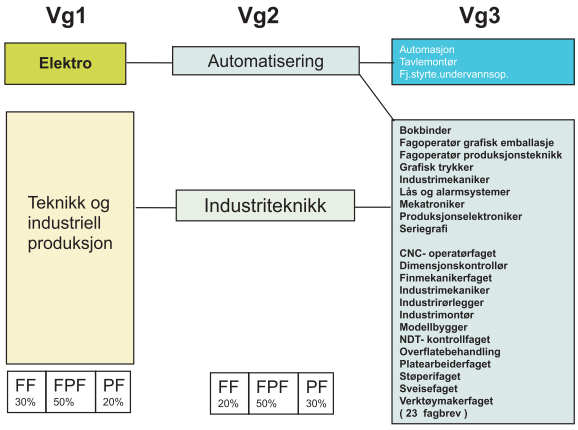

Etter mange lange runder ser det endelig ut til at trykkerutdanningen kan finne en form. Høsten 2006 startet «kunnskapsløftet» i den videregående skolen – og nye trykkere bli å finne blant dem som starter på studieretningen «teknikk og industriell produksjon (TIP)».

Av: **Knut Øygard**

Fra hele landet rapporteres det om mangel på trykkere. Behovet for folk kommer bare til å øke. Det er ikke bare flygeledere som kommer til å lide under flere år med manglende rekruttering.

Hva skal læres?

«Kunnskapsløftet» er navnet på en reform som endrer alle læreplaner fra barnehagen og ut videregående skole. Innenfor yrkesfagene fortsetter man utviklingen med færre linjer og bredere opplæring – da mister man også noe i dybdekunnskapen innenfor det enkelte fag.

Trykkerfaget har blitt et lite fag. Det vises også i utdanningstilbudet. Trykkerfaget plasseres sammen med rundt 50 andre fag det første skoleåret - i studieretningfor Teknikk og industriell produksjon(VG1 TIP). I det andre skoleåret på VG2 Produksjons- og industriteknikk (VG2 PIT) konkurrerer trykkeriene om elevene med 19 andre fag, deriblant det andre grafiske produksjonsfagene bokbind, serigrafi og grafisk emballasje.

Aldersfordeling blant trykkere

Avis	> 30	30-40	40-50	50-60	< 60	Total
Trykkere	37	87	113	146	23	406
Assistenter	13	22	54	27	5	121
Sivil						
Trykkere	96	154	161	152	27	590
Assistenter	31	62	61	44	5	203

Kilde: Utvalgsinnstilling og framtidig fagopplæring i avistrykkeriene - fra MBL og NGF 2005. Statistisk sentralbyrå opererer med langt høyere tall, men vi kan regne med at aldersfordelingen er den samme.

På skolen skal det læres mye om drift og vedlikehold av maskiner og annet teknisk utstyr – men ikke nødvendigvis trykkmaskiner. Man kan ikke regne med at elevene vil lære noe som helst om det man tidligere lærte på trykkerlinja:

Hvis elever skal kunne gå dypere i trykkerfaget på skolen må det skje i valgfag – eller det som i «kunnskapsløftet» kalles «prosjekt til fordypning».

Endringene behøver ikke å bety at det blir en dårligere opplæring – men det kommer til å stille nye og større krav til opplæringsbedriftene. Det som ikke blir undervist på skolen må nå bedriftene ta seg av. Det er allerede laget omfattende læreplaner – skal de kunne oppfylles vil nok mange bedrifter være avhengig av at det etableres eksterne kursleverandører.

Rekruttering til vårt fag

Det er ikke bare kravene til opplæring i bedrift som vil utfordre oss. Nå vil elevene fra skolen kunne velge mellom mange alternative fag når de er ferdig med sine to år på skolen. Hvordan skal vi da sikre at mange nok synes trykkerfaget er verdt å satse på? **Vi vil trenge en solid rekruttering – hvis bransjen ikke gjør noe kan det fort skje at vi drukner blant alle de andre tilbudene.**

Endringene i skolen kommer til å stille krav til bransjen – det kan fort bli kamp om rekrutteringen.

Hva med «paragraf 20»?

Retten å avlegge svenneprøve som praksiskandidat basert på praksis i bedrift er videreført i Lov om fagopplæring under § 3-5. Den nye og mer omfattende læreplanen for VG3 Trykkerfaget blir gjort gjeldende for 2008, men det blir en overgangsordning for de som har startet opplæringen i 2007. Den siste yrkesteorieksamen etter den gamle læreplanen blir arrangert i juni 2008. Det er ikke avklart hvilke krav til yrkesteori som vil gjelde for praksiskandidater etter de nye læreplanene.

Rapporten om trykkeropplæringen

Link til ogf:
http://www.fellesforbundet.no/templates/DocumentList.aspx?id=20355

Sven Erik Skarsbø har laget en rapport for Grafisk Utdanningsfond om utviklingen i trykkerfaget. OGF har lagt den ut på sine hjemmesider. Her finner du en større beskrivelse av hva som skjer med faget vårt.

Link til læreplaner

Læreplanene som skoleverket er allerede fastsatt. De finner man på:
http://www.udir.no/
Læreplanene for opplæring i bedrift er ute på høring.
Høringsfristen er 1. oktober.

http://skolenettet.no/laereplaner/login_lp.aspx?id=40890&scope=ScopeLaerAns&epslanguage=NO

Samme plan for bokbindere

Med den nye læreplanen får bokbinderne den samme opplæringen på skolen som trykkerne. Også her utgjør TIP skolegangen – så blir det opp til bedriftene å sørge for selve fagopplæringen.

Fagløpet fram til trykker

– Hva slags fag? – Etterutdanningsbehov

De nye læreplanene utvider trykkeropplæringen. Det blir mer fokus på drift og vedlikehold av teknisk utstyr. Vil det også få konsekvenser for trykkernes arbeidsoppgaver?

Nye læreplaner bør også utløse et behov for etterutdanningstilbud for alle som er opplært etter de gamle læreplanene. Iårevis har det vært snakket om etterutdanning av trykkere – og i sannhetens navn har det også vært gjort noe. Digitaltrykk skolen i regi av IGM var en av de største satsningene. Felles for dem alle har vært at etter en eller to runder har de løpt ut i sanden fordi påmeldingene har uteblitt.

Det kan være mange grunner til det. Skiftarbeid og en presset bemanning har gjort det vanskelig å finne tid eller få fri. Men det er også en kjensgjerning at trykkerne ikke akkurat har stått i kø for mer opplæring. De opplever heller ikke at de er under det samme presset for etterutdanning som grafikerne.

Uansett grunner har det som oftest blitt med mye snakk. Nå er «alle» enige i at noe mer bør skje – det settes ned utvalg og lages utredninger – men konkrete tiltak uteblir. Nå er det snakk om en etterutdanning som sikrer erfarne trykkere samme faglige bakgrunn som de nyutlærte kommer til å få. Om det kommer til å bli resultater vil likevel nok en gang avhenge av at trykkerne kjenner sin besøkelsestid – og at klubbene sørger for at det blir rammer rundt opplæringen som gjør den gjennomførbar.

Bildet er fra A-pressens «Nr 1 Trykk» på Kjeller.

Foto: Ola Sæther

Gjestespalta

AFP – verdt å streike for?

Veit du hva som er i ferd med å skje med din pensjonen din? Er vi i ferd med å miste Avtalefesta pensjon (AFP)? Vet du hva den store pensjonsreformen gjør med Folketrygden – systemet noen kaller selve bærebjelken i velferdsnorge? I 2010 skal et nytt system være på plass. Jeg tror ikke folk flest veit så mye om hva som skjer.

Men dette veit vi: Reformen skal stramme inn Folketrygdens ytelser. Det skal spares titalls milliarder hvert eneste år. Hvordan? I hovedsak på to måter: Høyere pensjonsalder eller lavere utbetaling. Pensjonsalderen, som i dag er 67 år, skal settes opp etter hvert som gjennomsnittlig levealder øker. Den som går av før pensjonsalder skal straffes hardt med redusert pensjon livet ut.

Hvor store utslag snakker vi om? Klubben ved Aker Værdal har regnet ut dette for noen av sine medlemmer. Sveiser Tor Olav Bjerkan, født i 1949, har lagt igjen deler av helsa si på jobben, og ønsker å gå av med AFP som 62-åring i 2011. Hvis han lever til han er 84, kommer han med de nye reglene til å tape over en million kroner totalt!

Dette er hvis AFP faller vekk. Statsråd Bjarne Håkon Hanssen har imidlertid kommet opp med at det skal gis et «AFP-tillegg» i det nye systemet. Dette AFP-tillegget skal gis fram til pensjonisten er 77 år. Går du av som 62-åring, kan du få 38.000 kroner i året i femten år. Det blir totalt 570.000 kroner. Så er det slutt. Da mangler fortsatt over 430.000 kroner som sveiser Bjerkan taper på pensjonsreformen. Og han blir en fattig 78-åring.

Jens Stoltenberg og andre tilhengere av denne reformen argumenterer med at det nye systemet vil være mer rettferdig enn dagens Folketrygd. Men kan det være rettferdig å tvinge fram en økt pensjonsalder, når servitører og renholdere i gjennomsnitt lever til de er 71, mens de som underviser på universitetet i snitt blir 81 år? Hvordan kan den foreslåtte innstramminga være rettferdig, når de som lever lengst også har høyest lønn? De slipper jo å følge den høyere pensjonsalderen, siden de kan spare opp i private fond og ha råd til å gå av tidlig.

AFP er det heteste spørsmålet akkurat nå. Da Stoltenberg fikk med seg et flertall på LO-kongressen i 2005, som aksepterte innstramminger i Folketrygden, var det bare ved å love dyrt og hellig at vi skal få beholde en god AFP-ordning. **Men hvordan skal det være mulig å beholde AFP, når hele milliardinnstramminga skal skje ved å innføre pisk mot dem som går av tidlig og gulrot for dem som jobber forbi pensjonsalder?** AFP går jo ut på at du kan gå av etter fylte 62 uten å miste rettigheter i forhold til om du gikk av ved 67. Dette frontkolliderer med pensjonsreformen. Derfor er det stor fare for at de høytidelige løftene om AFP går i glemmeboka, etter hvert som reformen skal innføres.

Men selv om den politiske eliten glemmer sine løfter, er det vel ingen grunn til at LOs medlemmer skal glemme dem? Fordelen med Avtalefesta pensjon er blant annet at den er avtalefesta. Den er et forhandlingstema. Og dermed knytta til streikeretten. En rett som er til for å brukes.

Innstramminga i Folketrygden har aldri vært tema i noen valgkamp. Den politiske eliten prøver å gjennomføre hele reformen så å si bak ryggen på befolkninga. Men hvordan skal de kunne gå bak ryggen på hele LO under tariffoppgjøret i 2008? Det blir vanskelig. Så vi kan trolig vente oss kompromisser og «geniale» løsninger fra toppen av systemet, når det nærmer seg tarifftider. Noen er nok villige til å finne på alt mulig for å

unngå en konfrontasjon om AFP.

Men skal LO-familien bevare sin verdighet og troverdighet, tror jeg det bare finnes én løsning som kan hindre storkonflikt i 2008: En garantert videreføring av en AFP-ordning som er minst like god som dagens ordning. Den skal være minst like god for den som går av som 62-åring, den skal være minst like god når pensjons-alderen økes og den skal være minst like god livet ut.

En pensjonsordning som tar hensyn til arbeidsfolks helse og verdighet. Kan det være for mye forlangt, i verdens rikeste land?

Magnus E. Marsdal
Styreleder i Stiftelsen Manifest og forfatter av «Frp-koden»

---

135 år

Oslo Grafiske Fagforening vil på denne måten få takke for alle gaver og oppmerksomhet i forbindelse med vårt jubileum.
Vi satte stor pris på all hyllest. Både i form av konkrete gaver, og fra dere som benyttet dere av muligheten til å gi gaven til Norsk Folkehjelp.

Styret i OGF

Avd 246 – hørt om oss?

– Fellesforbundet avdeling 246 – Oslo og Akershus hotell- og restaurantarbeiderforening. Du snakker med Birgit. Det er en god munnfull når Birgit Tandberg, frikjøpt tillitsvalgt og nestleder i avdelingen, svarer på en telefonoppringing.

Hun presenterer oss med det nye navnet vi har fått etter at Hotell- og restaurantarbeiderforbundet slo seg sammen med Fellesforbundet. – Ja hvis arbeidsgiveren din ikke betaler lønna di, så kan vi hjelpe. Er du medlem, forsetter Birgit og smiler når oppringeren forteller at det er han. Det er alltid like trist å måtte avvise et medmenneske som ikke har fått lønn på 2 måneder med ordene – Dessverre, forbundet tar kun saker for medlemmer. Har du hørt om fri rettshjelp?

Birgit begynner å kartlegge saken

Medlemmet jobber som oppvasker i en restaurant. Det er der vi har de verste sakene. Hoteller og kantiner fungerer gjerne noe bedre, men i restaurantbransjen er arbeidstakere fritt vilt. – Har du fått kontrakt og har du lønnsslipper, spør Birgit. Det har medlemmet ikke. Han begynte i jobben for 6 måneder siden.

– Hvem ble du ansatt av, lurer Birgit på, og får vite at han ble ansatt av Petter. Han har ikke noe etternavn på vedkommende, kun et mobilnummer. Birgit sjekker på gulesider og får opp et etternavn og en adresse.

– Har du fått lønna rett i hånda eller har du fått den inn på konto, spør hun. Det er gode nyheter at medlemmet har fått de første 4 lønningene inn på konto. – Fint, sier Birgit – da har vi i alle fall dokumentasjon på at noen har betalt deg for noe. Hun får navn, telefonnummer og gateadresse til restauranten.

Problembedrift

Det viser seg at det ikke bare er medlemmet som mangler lønn. Først fikk de ansatte vite at lønna var forsinket fordi regnskapsfører var på ferie, så var det dataproblemer. –

Han har kone og 4 barn, forteller Birgit. – Og han har lånt penger av kompisene for å betalte husleia.

Birgit forsøker å lete opp firmaet på nettet, men hun finner ingenting i Brønnøysund-registeret. – Det er nok registrert under et driverselskap, sier Hogne Lynes, sekretær i foreningen. Birgit ringer Petter og gjør seg offisiell i stemmen. Hun sier at hun har blitt kontaktet av mange ansatte som forteller at de ikke får lønn. Det viser seg at Petter kun er ansatt som restaurantsjef. Han har heller ikke fått lønn den siste måneden, men i motsetning til medlemmet har Petter mye informasjon om bedriften som han villig deler med oss, under forutsetning at eieren ikke får vite hvor vi har fått opplysningene fra.

Noen av våre nye fagforeningskamerater i Oslo

Lovbrudd

Dipa Kaur og Mobaraak Omer, begge frikjøpte tillitsvalgte, har sittet og hørt på Birgits telefonsamtale. Sammen diskuterer de saken og hva som bør gjøres. Med sleipe arbeidsgivere vil Birgit bare kjøre på. Hun ringer opp styreformann og eier, og gjør det klart for dem at å holde tilbake lønn er et brudd både på arbeidsmiljøloven og straffeloven. Hun slår fast at dersom de ikke kan betale lønn så må de permittere eller si opp sine ansatte. Hun forventer at de ansatte får etterbetalt lønn, får en formriktig oppsigelse og får lønn i oppsigelsestiden. Samtidig kontakter hun Lønnsgarantifondet på vegne av medlemmet. – Nå får vi vente å se, sier Birgit. – Kanskje jeg klarte å skremme dem til å betale. Uansett må vi få medlemmet bort derfra. Vi får be ham komme inn, så kontakter vi NAV arbeid.

Tillitsvalgte

Avdelingen har også frikjøpt Randi Stenseth, som hovedsakelig jobber på og rundt Gardermoen, og Jorid Tveita, som er leder i avdelingen. Vi har mer enn 2200 medlemmer blant kokker, resepsjonister, romrenholdere, cafémedarbeidere, oppvaskere og kantinemedarbeidere. Alle utenom servitører og bartendere, som hører til i Fellesforbundets avdeling 249 – OsloServitørforening.

– Halvparten av medlemmene våre har innvandrerbakgrunn, flesteparten avdisse er født og oppvokst i utlandet, forteller Mobaraak. Dette gjør kommunikasjonen i avdelingen svært utfordrende. – Vi bruker mye tid på tilrettelagt skolering av medlemmer og tillitsvalgte, forteller Dipa, – men med en turn-over i medlemsmassen på rundt 30 prosent føles det mange ganger som vi forsøker å fylle et uendelig behov.

– **Likevel gagner det resten av fagbevegelsen og samfunnet som helhet at vår avdeling gir mennesker opplæring i sine grunnleggende rettigheter. Når ikke staten klarer dette, får vi gjøre det.**

Fagbevegelsen har i mer enn et århundre sikret samfunnets menneskelige og sosiale bunnlinje. Det kommer vi til å gjøre i de kommende 100 år. Solidaritet på tvers av yrkesgrupper, det er ryggraden i fagbevegelsen.

Det er det vi med glede ser fram til fra Fellesforbundet og dets medlemmer.

www.ohraf.no

TO FOLK
TO FOLK

Er det mulig med en selvstendig palestinsk stat? Eller er eneste muligheten for fred og vekst i Midt-Østen at israelere og palestinere klarer å leve side om side i samme land? Dette fikk en faglig delegasjon fra Palestinakomiteen mange svar på under et studiebesøk i mai.

Tekst og foto: **Kjetil Larsen**

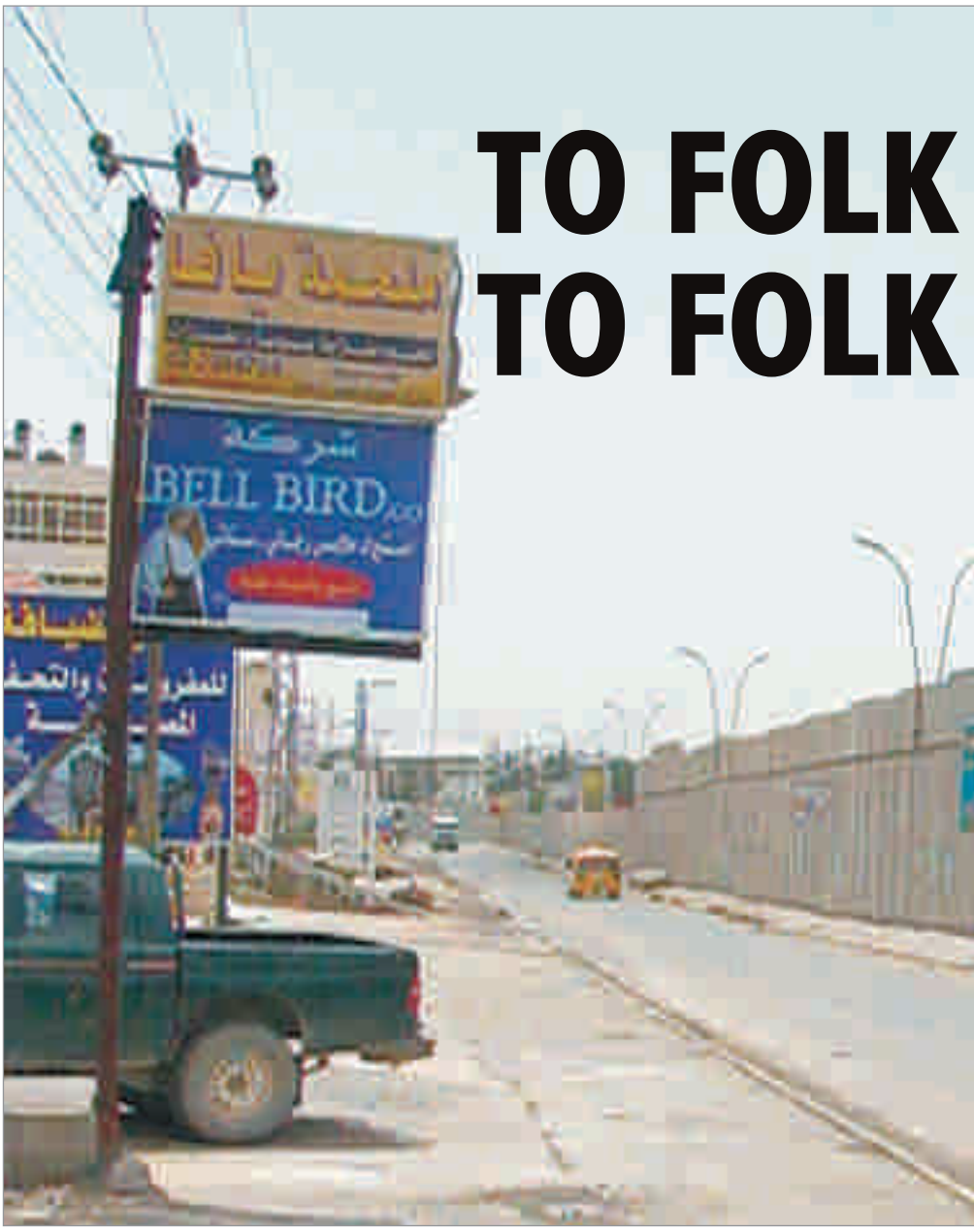

Bildet viser Skammens mur- av Israel også kalt «Sikkerhetsmuren».

Palestinakomiteen arrangerte i slutten av april/begynnelsen av mai i år en studie-reise til Palestina, med deltagere fra Transportarbeiderforbundet, Fagforbundet og Fellesforbundet i Oslo. Målet med turen var å se og lære om forholdene for den palestinske befolkningen etter lang tid med boikott fra den vestlige verden, etter at Hamas vant det første virkelig demokratiske valget i Palestina.

Dette studiebesøket ble avslutta før konflikten mellom Fatha og Hamas kuliminerte med regelrette kamper på Gaza stripen, men at konfliktnivået var høyt kunne vi merke også mens vi var der. Det hadde for eksempel vært valg til studentparlamentet ved det palestinske universitetet i Jerusalem, hvor det kom til hånd-gemeng mellom tilhengere av Fatha og Hamas under valgkampen. Våre verter var det palestinske LO (PGFTU) og det er vel ikke noe å stikke under en stol at her er det Fathafolk i de fleste ledende posisjoner. De ville heller ikke ta oss med til Gaza, av sikkerhetsgrunner, så våre erfaringer er fra Vestbredden og Jerusalem.

1.mai

Vi fikk oppleve en 1.mai-demonstrasjon som vi vil huske lenge. Demonstrantene samlet seg i utkanten av Ramahlla sentrum, og marsjen skulle gå mot sjekkpunktet under parolen «Riv Skammens Mur». Det var møtt opp mye folk; unge, gamle, barn, kvinner og menn. Alle marsjerte mot israelerne på sjekkpunktet. Da de israelske soldatene prøvde å lukke den store jernporten, hang mange av demonstrantene seg på med generalsekretæren i palestinsk LO i spissen, og ville holde den åpen så vi kunne marsjere igjennom. Da begynte soldatene å skyte med tåregassgranater (hvorav mange «tilfeldigvis» havna i landsbyen nedenfor) og den norske delegasjonen gjorde en hastig retrett. Etterpå var det festmøtepå «lokalet» med mange engasjerte innlegg fra unge og gamle.

Muren

Den såkalte «sikkerhetsmuren» israelerne bygger er en av tingene som gjør livet vanskelig på Vestbredden. I den israelske propagandaen blir den framstilt som om den skiller palestinske og israelske områder fra hverandre, men sannheten er at den i oftere skiller palestinere fra hverandre. I tillegg er det så få åpninger at folk som før hadde 10 min kjøring til jobb nå ofte bruker 1.5 time. Og så kommer ventinga på sjekkpunktene. Åpningene i muren blir også åpna og lukka helt vilkårlig, så ofte risikerer folk og måtte snu og kjøre til en annen åpning. Noen områder er også helt innestengt, som for eksempel Nabulus som ikke fikk noe verken ut eller inn i flere måneder sist vinter, da israelerne stengte alle innfartsveier. Dette har ført til at industrien går helt på sparebluss, og folk mister jobben. Ofte er muren lagt sånn at folk blir stengt ute fra jorda

1.mai demonstrasjonen på vei mot sjekkpunktet på vei

– TO LAND? – ETT LAND?

Lærer og en enfarge GTO på en videregående skole i Jerusalem. Palestinerne er opptatt av utdannelse, og prøver å motivere ungdommene til å fullføre skolen. Men mange slutter fordi de ser at de utdannes til arbeidsledighet.

de lever av. Også veier blir brukt til å splitte folk og land. Stadig nye motorveier blir anlagt med dette for øyet.

En palestinsk stat mulig?

Vi besøkte mange byer og snakka med mange ulike folk på turen. Det spørsmålet mange stiller seg er om det er mulig å få en fungerende palestinskstat, med manglende støtte fra verdenssamfunnet, en mur som gjør det veldig tungvint for samfunnet å fungere og med settlere som stadig okkuperer nye områder.

Særlig under samtaler med folk i Hebron kom det fram at den løsningen som mange ønsker seg mest er et land med to folk som lever i fredelig sameksistens. Men å komme dit i dagens politiske klima virker nesten håpløst.

En av de viktigste tingene når man kjemper om retten til land er hvem som befolker området. Også her er palestinerne på vikende front. Muren, alle sjekkpunktene, arbeidsløsheten og usikkerheten gjør at nesten alle som får en mulighet emigrer til utlandet. Dette, i tillegg til massiv israelsk boligbygg-ing, har bl.a. ført til at det i Øst-Jerusalem snart er flere israelere enn palestinere bosatt. Dette kan den israelske staten bruke når man skal diskutere hvem byen skal tilhøre i internasjonale fora

Det er alltid mer å fortelle enn det er plass til etter en slik studietur. Flere burde dra til Palestina og selv se og høre om lidelsene og urettferdigheten som begås, men også oppleve stoltheten, gjestfriheten og håpet i det palestinske folket.

ien til Ramallah.

Dette var tredje gangen dette huset hadde hatt «besøk» av den Israelske hæren!

Landsmøtet 2007

OGF SINE DELEGATER TIL FELLESFORBUNDETS LANDSMØTE 2007

Fellesforbundet samles til sitt 5. ordinære landsmøte i Folkets Hus i Oslo 6. oktober. Landsmøtet som varer fram til 11. oktober, blir en stormønstring. 551 representanter med stemmerett hvorav 470 er valgt fra avdelingene. I tillegg kommer gjester fra inn- og utland og funksjonærer.

Av: **Anita Frøland**

Vi kommer til å fylle Folkets Hus store sal til siste benkerad – som vanlig. Det vil være cirka 900 deltakere i salen under landsmøtet

Forut for dette landsmøtet har det vært en betydelig aktivitet når det gjelder å sende inn forslag. Det har kommet inn ikke mindre enn bortimot 1200 forslag. De er samlet i nærmere 200 innstillingene som delegatene skal ta stilling til pluss eventuelle forslag som representantene måtte reise under møtet. Det skal bli noe å tygge på.

Følgende temaer peker seg ut som hovedsaker:

- Pensjon – med spesielt vekt på AFP
- Sosial dumping og kampen mot useriøsitet i arbeidslivet
- Kontingenten
- Endringer i vedtektene
- Rekruttering – medlemspleie

Representantskapet har gått inn for en viss endring i den daglige politiske ledelsen av forbundet. Ifølge forslaget vil ledelsen bestå av fem.

Men landsmøtet skal ikke bare velge toppledelsen. Valgkomiteen vil ha en formidabel jobb. Det er cirka 250 navn som skal på plass for å fylle tillitsverv på alle nivåer.

TERJE FJELLUM:

Terje Fjellum er leder i OGF, og sitter i forbundsstyret i Fellesforbundet. Han ser frem imot et spennende landsmøte, og møte med den store organisasjonen. Terjes sine ønsker for landsmøtet er at Fellesforbudet kommer med en krystallklar uttalelse på AFP. Samtidig ønsker han at det fremtidige forbundsstyret blir mer politisk enn det er i dag, at Fellesforbundet blir klarere og mer aktivt støtter internasjonalt arbeid, og knytter seg opp mot organisasjoner som «Nei til Atomvåpen» og «Fellesutvalget for Palestina». Andre viktige saker er å opprettholde kontingentfordelingen som i dag, arbeidsledige blir skjermet for kontingent og at forbundet kommer ut med en klar tariffpolitikk fra dette landsmøtet.

ADOLF LARSEN:

Adolf Larsen er nestleder i foreningen, og sitter i representantskapet i Fellesforbundet. Han synes det blir morsomt å være med på et så stort og profesjonelt arrangement som det kommende landsmøte. Det blir viktig å få på plass et skikkelig forbundsstyre, i tillegg til at vi får et klart og entydig standpunkt til AFP. En annen viktig sak er at likestillingsspørsmål for første gang blir tatt på alvor, og får sin rettmessige plass i Fellesforbundet.

NIELS EDVARD KILLI:

Niels Killi er klubbleder på Aller Trykk og sitter i foreningen sitt styre. Han ser for seg litt av et kultursjokk for delegatene som kommer fra grafisk. Et landsmøte i Fellesforbundet er i formen og størrelsen mer som en LO kongress. Det er veldig mange delegater og debattene vil bli preget av lange talerlister og spenne over store tema. Den aller største forventningen er at landsmøtet skal gjøre et fantastisk godt vedtak om AFP - som sikrer at dette fortsatt vil være en god ordning for dem som har bruk for den. I tillegg til AFP er hovedsaken for landsmøtet å legge kursen for forbundet for de neste fire årene. Niels har bare så vidt begynt å kikke på stabelen med forslag og vil ikke trekke frem noen spesielle her og nå. Når det er sagt så har de grafiske miljøene fremmet en rekke viktige saker som skal følges opp.

KRISTIN MULLENG SEZER:

Kristin Mulleng Sezer sitter i styret i foreningen, og er klubbleder på Budstikka Media. Hun regner med at det kommende landsmøtet blir spennende, men også litt overveldende. AFP blir viktig, men det er også det at vi får alliert oss med andre foreninger, bl.a. i Oslo, slik at vi har en mulighet til å få gjennomslag for foreningens saker. Kvinneperspektivet i Fellesforbundet er også viktig, og hun er glad at foreningen sender like mange kvinner som menn, blant de valgte delegatene.

KJETIL LARSEN:

Kjetil Larsen er klubbleder på Hjemmet Mortensen Trykkeri, og sitter i OGF sitt styre. Han håper at vi fra grafisk vil sette sitt preg på debatten, nå da grafisk for første gang møter med fulle rettigheter på det kommende landsmøtet. Den viktigste for Fellesforbundet, er at vi kommer med et viktig vedtak på AFP.

EVA-LILL BEKKEVAD:

Eva-Lill Bekkevad er klubbleder i LO Media, og er styremedlem i OGF. Det er med skrekkblandet fryd hun ser frem mot landsmøtet, det er både stort og nytt. Et sterkt vedtak på AFP og pensjon, er viktig for Fellesforbundet. Hun ser for seg at et slikt vedtak vil danne retningen på hvor debatten skal gå fremover. Kampen mot sosialdumping, et verdig standpunkt i Palestina-saken, og kvinnekrav og likestillingskrav er også andre saker som er viktig.

KNUT ØYGARD:

Knut Øygard er klubbleder i Dagbladet og styrerepresentant i foreningen. Landsmøtet blir for han den beste anledningen til å bli kjent med resten av Fellesforbundet. Det er her hvor politikken for de kommende 4 årene blir utformet, og vi vet at Fellesforbundet følger opp de vedtakene som blir gjort. Tariff blir en viktig sak, og det at alle de ulike områdene blir ivaretatt. Landsmøtets vedtak om AFP kan bli avgjørende om hva som skjer med AFP i fremtiden.

ANITA FRØLAND:

Anita Frøland jobber på Andvord Grafisk og sitter i foreningens styre. Hun er spent på hva det kommende landsmøte vil bringe, og hvilken påvirkning OGF sin delegasjon kan ha både på debatten

og de vedtakene som blir gjort. I tillegg til AFP er det viktig for henne at foreningens saker og solidaritetslinje blir fulgt opp. Det er også viktig at likestillingsperspektivet i Fellesforbundet blir satt på agendaen, og at vi knytter kontakter med de andre gruppene i forbundet.

TERJE JOHANSEN:

Terje Johansen er klubbleder i Aftenpostens grafiske klubb. Han er spent på hvordan landsmøtet vil bli, og om det «gamle» grafisk sine delegater blir få i den store sammenhengen. AFP vil være det viktigste punktet på agendaen, og det viktig at vi har en klar holdning til hva som skal gjøres i tariffoppgjøret.

BRITA BØRRESEN:

Brita Børresen er tidligere klubbleder på Julius Ørenberg Bokbinderi, og sitter i Opplysningsutvalget i foreningen. Hun føler at det blir spennende å være delegat på et så stort landsmøte, og håper at foreningen ikke blir oversett i sammenhengen. AFP og utfallet av denne saken vil bli det viktigste, men personlig er hun også opptatt av at kvinneorganiseringen i Fellesforbundet kommer på bordet.

TERJE FJELLUM

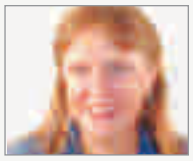

EVA-LILL BEKKEVAD

ADOLF LARSEN

KNUT ØYGARD

NIELS EDVARD KILLI

ANITA FRØLAND

KRISTIN MULLENG SEZER

TERJE JOHANSEN

KJETIL LARSEN

BRITA BØRRESEN

Historikk

Denne gangen skal det historiske tilbakeblikket handle om teknikk – noe som til alle tider har opptatt kollegene. Problemstillingen er kanskje ikke helt aktuell lengre, men interessant er den uansett.

Typografiske meddelelser Nr 44
31 oktober 1931

Det «svenske» Å

Den nye rettskrivning har velsignet oss norske typografer med det «svenske» Å og derved gitt oss mye hodebry, fordi hodet stadig bryter av. Ja, det er så galt med Versal-Åen, at det var meget bedre om støperiene lot være å levere denne type, da kom man ikke i fristelse å benytte den og sparte mye tid, ergrelse, makulatur og kavringer. Jeg har ofte lurt på hvorfor svenskene ikke for lenge siden skaffet denne tekniske uhyrlighet av veien. En svensk kollega sa en gang til mig, at denne förb--- Å hadde nok satt ham og mange andre grå hår i hodet. Men i Sverige var det nu en gang slik i umindelige tider, og da trodde man vel det måtte så være. Ja, det kunde vel gå an i de gamle dagers bedagelige tempo og pusle med å sette prikken over Åen, men idag passer dette ikke lenger.

Ved store grader kan man ennu forholdsvis lett sette º over ved hjelp av ornamentstykke eller Medivæl-nuller etc. Og til enkelte typesorter leveres jo løse º for de større grader. Men hvad hjelper det når også korpus og petit Å brekker i kompress sats? At reformer er gjennemførlig, viser enkelte nye skrifttyper hvor º prikken er trykket ned i kegelen.

«Gammel vane er vond å vende,» heter det jo – og det er vel grunnen til at det ikke er gjort noget i Sverige for å reformere denne sak. Men her i Norge kom det nu nylig over oss, og da føler vi ulempen desto hårdere.

Nu skulle denne fastholden ved det gamle Å ennu være å forklare, om man kunde tale om tekniske vanskeligheter med å avhjelpe mangelen. Men noget sådant er det ikke tale om. Heller ikke de estetiske hensyn hvad typebilledet angår, vilde lide ved en fornuftig reform. Jeg vet også at saken har vært fremme i Boktrykkerforeningen, og det er betegnende for den konservative ånd i denne forening, at de derhen gående bestrebelser blev undertrykt. Her burde det være et nyttig tiltak for det nye grafiske selskap, for faktorforeningen, ja selv for Den typ. Forening.

Typen ved kassen.

Dyktige fagfolk hos Julius

Brita Børresen viser frem en bokrygg hvor trådene skal synes

Denne gang skal vi langt tilbake i tid: Sånn som det ble gjort før bokbinderiene ble til hele bokbindergater og industri. Sånn som det så ut på binderiet den gang Einar Gerhardsen var ung og femmilsløperne i Kollen rakk å forelske seg på Blankvannsbråten før de spiste medbrakt matpakke.

Tekst: **Per Christian Johansen**
Foto: **Finn Jensen**

– Den gang ikke alt ble målt i omdreininger, eksemplarer og sider ut per time. Den gang bits og bytes, prosessorer og servere, ikke hadde planta en eneste kommando over hodene våre. Og lenge før moderne innbinding harva alt over en mal for å passe til pallelogistikk og postens portogrenser. Før alt av moderne bokbind ble til en sanselig opplevelse på høyde med industribakt kneipbrød til kr. 7,90.

Fortsatt levende

Vi skal tilbake noen tidsperioder, men til en høyst levende håndverksbedrift oppe i Nydalen. Der nytt og gammelt, nåtid og fortid, gammelt håndverk og moderne hitech lever side om side.

Vi skal inn til Julius – Ørenbergs bokbinderi AS, midtveis inn i Kristoffer Aamotsgt. på venstre hånd. Inn i et lokale som kan være fra 50-60 åra, hvor det jobber cirka 18 mennsker.

Alle er travelt opptatt med forskjellige åtak: Her er framstilling og innbinding av påkosta bokserier. Førstehjelp og oppfølging av slitne bøker. Minner og gaver med affeksjonsverdi. Mindre bokopplag som skal bindes inn – inntil 500 eksemplarer. Tidsskrifter, protokoller og periodiske skrifter som skal tas vare på. Blant annet. Alt det som ikke er gullgruve for store innbindingsmaskiner, og som de antageligvis ikke har kunnskaper til å gjøre heller.

Men det har folka hos Julius Ørenberg.

En bedrift som lever i beste velgående. En bedrift som stort sett lever av tradisjonell bokbinding og dens forløpere tilbake til 1500-tallets Europa.

Den gang gründeren Gutenberg dro i gang trykkinga. Og den ryddige bokbindersjelen Aldus Manutius samla alt rotet etter Gutenbergs trykksaker og bandt det inn, riktignok noen tiår etterpå.

Binding i 500 år

Her på berget fikk vi på 1500 tallet hjelp av bokbindern Caspar og kompisene hans. De hadde verktøykassa stappa full av bokbinder-kit. Enten det var falsebein, som kunne brukes til å brette arkene til legg eller bokbinderhammer, som ble brukt til å avrunde boka for å gjøre det lettere å bla. Jeg tror jaggu dem hadde en hel heftelader også, en ganske så stor innretning som ble brukt når leggene skulle syes sammen. Og istedenfor skjærmaskin brukte man bokbinderhøvel.

Men detta var middelalderens teknologiske nerder. Selv om mange av prinsippene følges den dag i dag, er likevel hjelpemidlene flere og bedre, men ikke mer enn at det fortsatt er et håndverk liv laga.

-Ørenberg bokbinderi AS

- Som når Marie Pedersen og Liv Moe setter på bind for hånd og limer
- Og når Arne Mathiesen fester forsats og speil, såkalt anpapping
- Eller når Bjørn Olsen preger omslagene og bruker løse typer. Enten av bly eller messing, men messing er best.
- Bokbind som blir pressforgylt med gullfolie eller annen folie som råmateriale.
- Og når Randi Ingvaldsen hefter alt som er mulig og ikke mulig, løse legg falsa med innoverskru og utoverskru, en David Beckham verdig.

Klubbleder Gunn Schanke restaurerer gamle bøker

Godt håndverk

Da skjønner vi at håndverkstradisjonene blir tatt godt vare på. Ikke minst av folk som Arne Mathiesen som har vært 49 år i bransjen:

– Det er med meg som med skomakeren, jeg kan ikke tenke meg noe annet og blir ved min lest. I 1959 telte jeg 70 bokbinderier i telefonkatalogen, og hva er det i dag.?

Håp for faget ?

Men bransjen består ikke bare av folk med lang fartstid i faget. I lagoppstillinga hos Julius – Ørenberg finner vi en rekke yngre mennesker som:

- Thomas Støyva. Han er utlært protokollmaker.
- Brita Børresen som viser oss en sydd rygg på en kunstkatalog. Spesielt for denne er at det ikke skal være noen rygg utapå , slik at trådene i ryggen skal synes.
- Marie Bendiksen som er travelt opptatt med å fjerne bindemidler fra bokblokker, slik at disse kan heftes og limes på nytt
- Dessuten og ikke minst, klubbleder Gunn Schanke. Som når hun ikke holder styr på de femten medlemmene av grafisk, restaurerer bøker som kan være så gamle som fra 1500-1600-tallet.

Så tradisjonene er tydligvis i gode hender og vil bli videreført, slik at vi også framtida vil få se liknende arbeider som Thomas Støyva viser oss: En helskinnsmmappe som skal inneholde et diplom, et ganske så krevende stykke arbeid.

– Ellers så går det mye i protokoller med skinnrygg og marmorerte snitt, forteller Thomas.

Han er den siste som er utlært her på stedet, men hvor er de nye lærlingene?

Ifølge klubbleder Gunn Schanke, har ikke bedriften noen lærlinger akkurat nå. Men regner med at noen må tas opp om ikke alt for lenge.

– For det er et spennende og nøyaktig arbeid med store utfordringer. Her har jeg et omslag laget av pergament som har blitt steinhardt, og i grunnen er hele boka i ferd med å løses opp i de enkelte delene. En slik restaurering kan ta flere uker, forteller klubblederen.

Terningkast?

Som regel er bedriftsbesøk «ålreit». Men noen ganger er bedriftsbesøk mer enn bare «ålreit». For eksempel det å få se en bedrift holde i hevd gamle tradisjoner. Og til og med leve av det, er mer enn bare «ålreit». I en tid hvor alt skal gå så fort.Ifølge Odd Børretzen er det ikke engangfort nok at det går fort. Selv ikke det atjapanerne har fått ned spilletida på Beethovens 5.symfoni til litt over fire minutter, er «ålreit» fort nok. Hvis man da ikke bare begynner å spille første strofe av hver sats.

Tenk det!

Thomas Støyva med helskinnsmappe som skal inneholde et diplom.

Humor kommer godt med når Marie Pedersen og Liv Moe jobber.

Her er Arne Mathiesen med 49 år i faget i full gang med dagens oppgaver.

Teknisk hjørne

Så er sommeren over og høsten er like rundt hjørnet

Apple har bruk sommeren flittig.

Store deler av det nye operativsystemet er vist frem for publikum og flere nyheter om innholdet siver strategisk ut med jevne mellomrom, selv om det i henhold til visse kilder blir tilbakeholdt informasjon om enkelt funksjoner frem til lanseringen nå i oktober. Som tidligere har operativsystemet fått et navn i kattefamilien, denne gangen er det Leopard.

Den største nyheten rundt Apple har dog vært lanseringen av iPhone i slutten av juni, trass i at den bare fant sted i USA på det tidspunktet.

For Europa sin del ser det ut til at de store landene (Tyskland, Frankrike og England) får en mulighet til å få den ut i salg på denne siden av nyåret. Resten må nok vente et stykke ut i 2008, i påvente av at Apple forhåpentligvis etter hvert får i stand avtaler med de mindre teleselskapene i Europa.

Produktene som de lanserte deretter var en flunkende ny samling av iMac varianter med et helt nytt design. Som MacPro og MacBook Pro maskinene tidligere har den ny iMacen også fått et børstettaluminium utseende, i tillegg til at den har fått en ordentlig slankekur (Såpass at en amerikansk organisasjon for anorektikere har reagert på slagord-et til den nye iMacen, «You can´t be to thin. Or to powerful»).

Nå i august kom de da endelig også ut med de nye versjonene av iLife- og iWork programpakkene. Trenden tidligere år har vært at disse har kommet i januar, så det antas at forsinkelsen har vært at disse 08-versjonene er ment å kunne utnytte mulighetene i det nye operativsystemet Leopard fullt ut.

Med disse to pakkene har nå macene en arsenal av brukerprogrammer som enhver «ikke-spesialist» noensinne har bruk for til hverdags.

iPhoto for billedredigering og katalogisering, iMovie for film redigering, iWeb for den som vil lage sine egne nettsider, iDVD for DVD produsering, Garageband for den som liker å lage sin egen musikk samt fra iWork ´08 pakken det ny programmet Numbers som er et regneark, Keynote som er et presentasjonsprogram og til slutt Pages som er et sideombrekningsprogram.

For de som helst ønsker noe enda mer avansert så kommer Microsoft med sin Office 2008 noe forsinket ut på nyåret. Deres Excel tilsvarer Numbers og Powerpoint tilsvarer Keynote.

De andre programmene fra Apple har sine mer avanserte likesinnede i Indesign og Quark Xpress når det gjelder Pages. Dreamweaver i stedet for iWeb, samt Photoshop og katalogiseringsprogrammer som Extensis Portfolio, og Microsoft Expression Media (tidligere iView MediaPro) gjeldende ved iPhoto.

De avanserte lyd og film alternativene kan både Adobe og Apple trå til med i programpakker som Adobe CS3 production Premium og Apple Final Cut Studio 2.

Nå i begynnelsen av september ble det også lansert nye iPoder.

Denne artikkelen er skrevet før denne lanseringen, men ryktene går om at iPoden nå bl.a. vil få berøringspanel slik som iPhone har for tidspunktet og et display som også ligner på Apple sin mye omtalte telefon.

Apple har hatt det travelt, men de hviler nok ikke på laurbærene for det. Nå i oktober kommer som sagt Leopard-lanseringen med det medieoppstyret det vil bidrar med. Og mange venter allerede på de nye MacPro maskinene som ryktes å komme en gang mot slutten av året.

Terje Svensen
Avdelingsleder Prepress
Printing AS

VISSTE DU AT?

Om du får behov for juridisk bistand, eller bare et råd av privat karakter, ta kontakt med foreningen. Vi har en gratis ½ time ved advokatfirma Klomsæth.

Om du får behov for juridisk bistand i arbeidsforholdet, ta kontakt med tillitsvalgt i bedriften. Jobber du i en bedrift uten tariffavtale ta direkte kontakt med foreningen. Om nødvendig, og hvis LOs juridiske kontor mener saken er prosedabel for domstolene, kan sak-en, om nødvendig kjøres helt til Høyesterett.

Uansett koster det deg som medlem ingen ting.

Klubben i arbeid

Thorbjørnrud kurshotell 7.-9. september 2007

Ivrige tilitsvalgte fra Stenqvist og Munksjø Inpak.

Diskusjonen gikk like livlig ute, som inne.

Avisgruppa har avsluttet gruppearbeidet i idylliske omgivelser. *Foto: Bjørn Olsen*

Det er mange grafiske klubber på østlandet og enda flere tillitsvalgte og styremedlemmer.

Høstens kurstilbud til disse var «Klubben i arbeid» arrangert av Terje Fjellum og Adolf Larsen, henholdsvis leder og nestleder i Oslo grafiske fagforening. Kurset var lagt til Thorbjørnrud kurshotell på Jevnaker, rett ved siden av Hadeland Glassverk. Kurshotellet er forøvrig en opprinnelig direktørbolig for glassverket og ble kjøpt av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund i 1982. Siden er hotellet bygd på i flere omganger og fremstår som et flott og moderne hotell med egen strandlinje til Randsfjorden.

Kursdeltagerne var tillitsvalgte fra omtrent ti forskjellige bedrifter, så mangfoldet var stort og vi hadde stor nytte av å utveksle erfaringer. Noen var mer rutinerte enn andre i klubbarbeid, men det var bred enighet om at kurset var veldig nyttig. Relevant oppgaveløsing i grupper, kombinert med relativt korte diskusjoner eller problemstillinger i plenum gjorde sitt til at vi hele tiden ble aktivert. Måten kurset var lagt opp på gjorde at et i utgangspunktet tungt stoff om lover og regler ble lettere tilgjengelig. Vi fikk hyppige oppgaver og bladde like hyppig i avtaleverk og lover for å løse oppgavene. Veldig lærerikt.

Vi var omtrent 25 personer på kurset og vi møttes til felles middag begge kveldene. Vi sørget også for at serveringspersonalet hadde nok å gjøre etter middagen. Mye å snakke om, man rekker ikke å bli kjent med alle, men det er alltid gøy å møte kolleger fra andre bedrifter.

Viktigheten av kursing av tillitsvalgte er stor. For at vi skal kunne gjøre en enda bedre jobb for medlemmene er det både nyttig og lærerikt å gå slike kurs. Vi må vite hvordan ting henger sammen og hvordan vi kan jobbe for å skape en levende klubb som er tilstede for medlemmene.

Thomas Johanson
Klubbstyremedlem i Aftenposten grafiske klubb

Kollegaen min

Fra Lindex til layout

Dama fra og Linderud, Anne Merethe Finnøen, er en dreven ombrekker. Aftenpostensidene flyr unna til alles tilfredshet. Hektisk får hun jobbene unna. Jo travlere jo blidere. På slutten av arbeidsdagen har hun alltid jobbet seg opp et Colgate-smil som er den vennlige auraen verdig. Ikke rart hun var storselger i damekonfeksjon før grafisk grabbet henne.

- Hva jobber du med for tiden?
- Jeg jobber i redaksjonen med ombrekking av Aftenpostensider.

- Hva er det beste med jobben din?
- De kreative utfordringene, og det hyggelige arbeidsmiljøet, og alle de flotte mennes-kene som jobber her. Dessuten triiiives jeg veldig godt på jobben.

- Hvordan får du dagen til å gå i stille perioder?
- Her er det aldri stille, men det er alltids en hyggelig kollega å slå av en prat med.

- Hvordan er en idealmedarbeider skrudd sammen?
- He, he, vedkommende må i alle fall være samarbedsvillig, og ha humoren inna-bords. Da ordner det meste seg.

- Hva er dine beste jobbsjekketriks?
- De har jeg aldri prøvd ut, men glimt i øyet og godt humører jo en god start.

- Hvilke typer liker du best? (Grotesk eller antikva)
- Jeg tror jeg velger nyantikva som har snitt av begge deler!

Har du en god kollega du vil kaste lyskilden på, still de samme spørsmål, eller varianter som passer på din arbeidsplass, og send dem inn til TGM (helst m/bilde) til: omb@dagbladet.no

Kursplan høst 2007

IGM

Film og video

	Okt	Nov
Filmens magiske univers, innf.		19-20
Filmens magiske univers, vid.		28-30

Visuell kommunikasjon

	Okt	Nov
Redaksjonell design	15-17	
Avisdesign		12-14
Magasindesign konferanse		8

InDesign og QuarkXPress

	Okt	Nov
InDesign videregående	17-19	14-16
InDesign videregående for Quark-brukere	15-16	
InDesign XML	5	
InDesign CS3 oppdatering		9
QuarkXPress videregående	22-23	

Illustrator

	Okt	Nov
Illustrator videregående		19-20
Illustrator oppdatering CS3		9

Photoshop

	Okt	Nov
Photoshop fargejustering	15-16	
Photoshop videregående	22-23	
Kreativ Photoshop		19-20
Pene bilder	24	
Photoshop CS3 oppdatering		23
Digital fotografering	11-12	

Internett

	Okt	Nov
(X)HTML		12-13
Bilder og grafikk		14
Dreamweaver CS3 innføring	1-3	
Dreamweaver CS3 vid.	29-30	
Flash innføring	15-17	12-14
Flash videregående		26-28

PDF, Acrobat og fargestyring

	Okt	Nov
Bruk av Acrobat til trykk		26-27
Fargestyring	8-10	

www.igm.no eller ring 23 37 64 00 for mer informasjon

Ny trykkeristruktur i avis-Norge

Avisbransjen i Norge er i stadig endring. Edda-media og Media-Norge er to eksempler fra den senere tid. Nå er turen kommet til trykkeriene.

Av: **Kjetil Larsen**
kjetla@bbse.no

Det pågår sonderinger og diskusjoner mellom tre av de store aktørene innen avistrykking i Norge for tiden. A-pressen med sitt trykkeriselskap Nr.1 Trykk, Edda-media trykkeriene i Ålesund og Elverum og Adressa-trykk er de som er innblandet.

Trøndelag

A-pressa har besluttet å legge ned trykkeriene på Namsos og Sunndalsøra. De vil bygge opp et nytt trykkeri i Orkanger i samarbeid med Adressa-trykk. Adressa vil legge ned sitt trykkeri på Orkanger (ST-trykk). Det nye trykkeriet vil være eid 50/50 av Adressa trykk og A-pressa. Dette selskapet vil kunne ta unna det meste av lokal- og regionalaviser i midt-Norge, og vil også satse i siviltrykkmarkedet. Det nye felles trykkeriet antas å ville ha ca. 14 årsverk.

Innlandet

Dette igjen betyr at Nr1 Trykk sin filial på Gjøvik blir skilt ut fra nr.1 Trykk på Lillestrøm, og lagt ned. Samtidig ble filialen på Mysen lagt ned fra 1. mai i år. Edda-trykk sitt trykkeri på Elverum blir også lagt ned, og det etableres et nytt felles trykkeri på Rudshøgda. Det man ønsker her er et portefølje bytte mellom Edda-media og A-pressa, hvor det nye trykkeriet på Rudshøgda vil få porte føljen til Østlendingens trykkeri på Elverum. Motytelsen vil bli at Edda media sitt trykkeri i Ålesund får A-pressa sin portefølje fra Sunndalsøra. Det nye trykkeriet skal være i full drift på ny året 2011. Trykkeriet skal eies og drives av A-pressa, men Edda-media har opsjon på å kjøpe inntil 30 % av aksjene.

Arbeidsplasser

Målet med denne rokaden innen avistrykkbransjen er selvfølgelig rasjonalisering og gjennom det få synergieffekter, stordriftsfordeler og tilslutt større lønnsomhet. Når alt dette er gjennomført vil vi stå igjen med tre færre avistrykkerier i Norge, og selvfølgelig færre grafiske arbeidsplasser.

På Namsos er det allerede inngått avtaler om sluttvederlag og de som ønsker det vil bli tilbudt jobb i det nye trykkeriet på Orkanger. På Sunndalsøra er det forhandlinger i gang, men avtale enda ikke inngått.

På Elverum er det ikke påbegynt noen prosess med de ansatte, men klubbleder ved Østlendingen, Arvid Rotbakken, sier at de ansatte betrakter dette som en rein virksomhetsoverdragelse og regner med at reglene om dette blir fulgt.

Behersket positive i Trondheim

Bjørn Sletvold, tillitsvalgt i Adressatrykk er ikke i utgangspunktet negativ til et nytt trykkeri i samarbeid med A-pressa og Nr.1 Trykk. – Alternativet kunne fort bli at A-pressa etablerte et nytt trykkeri på Heimdal nærmest vegg i vegg med oss, og i direkte konkurranse om særlig sivilkundene. Adressa-trykk eier i dag ST-trykk på Orkanger, som primært produserer Adressakonsernets lokalaviser. Adressatrykk eier tomt på Orkanger, og det nye trykkeriet skal etableres her.

- Det er to ting man må finne løsninger på i samarbeid med A-pressa: Hvordan skal vi håndtere de lokale pensjonsrettighetene folk har i Adressakonsernet. Dette er avtaler folk nødig vil gi slipp på. Og det må finnes løsninger for de ansatte på Sunndalsøra og Namsos. Utover det tar vi de planene vi har fått skissert til nå til etterretning, samtidig som vi er opptatt av at det ikke må gå «for rasktisving-ene» i en så pass viktig sak som dette, sier Sletvold. - Nå kan det heldigvis se ut som at problemet blir å få bemanna opp det nye trykkeriet, ikke at folk kastes ut i arbeidsløshet, avslutter han.

FAKTA OM:

A-pressa og nr.1 trykk har etablert et felles trykkeri på Orkanger, som primært skal produsere begge konsernenes lokalaviser i Midt-Norge. Det nye trykkeriet skal erstatte A-pressa og Adressa-trykks trykkerier på Namsos, Sunndalsøra og Orkanger. Det nye trykkeriet skal starte prøvetrykking høst-en 2008 og være fullt operativt ved årsskiftet 2008/2009. Det nye trykkeriet vil ha 14 årsverk i produksjonen. Trykkeriet vil være eid 50/50 av Adressa og A-pressa.

På Sunndalsøra er det forhandlinger i gang om sluttpakker.

Nr. 1- trykk og Edda-trykk skal samarbeide om et nytt trykkeri i området rundt Rudshøgda. Dette trykkeriet vil erstatte Edda-trykk sitt trykkeri på Elverum (Østlendingen) og NR1-trykk på Gjøvik.

Som et resultat av hele denne pakka vil Edda-trykk i Ålesund overta trykkinga av Tidens Krav fra A-pressas trykkeri på Sunndalsøra.

Sommeren 2007 er på hell, og mange synes sommeren har vært regnfull og elendig. Det som alltid er spennende er å se hva som blir agurkstoff i media. I år kom saker som skulle bli ganske så store. Først ute var opsjonssaken i Hydro.

Deretter Engleskolen til prinsessen og til slutt ordførersaken i Oslo. Jeg har ønske om å kommentere opsjonssaken og ordførerskandalen i Oslo. Engler eller hva det måtte være får seile sin egen sjø, men kongehuset er for meg underholdning og der er verdien ganske stor!

Opsjonssaken i Hydro er etter mitt syn noe av det styggeste vi har sett i moderne tid. Når styret i Hydro besluttet å avvikle sin omstridte opsjonsordning ved at alle de 35lederne som har opsjoner får saftige kontantutbetalinger på til sammen 210 millioner i bytte mot opsjoner de har. Hva er en opsjonspør mange? Opsjon brukes som prestasjonsrettet belønning i næringslivet. Opsjoner gir en rett, men ikke en plikt til å kjøpe en aksje til en på forhånd avtalt kurs. Konsernsjef Eivin Reiten fikk største delen av potten på 27,8 millioner kroner, jeg gjentar 27,8 millioner kroner!

Når denne saken dukket opp i Aftenposten midt i fellesferien ble det en voldsom storm mot styreleder Jan Reinås. Stormen ble så kraftig at næringsminister Dag Terje Andersen måtte avbryte sommerferien for å rydde opp.Det endte med at styreleder Jan Reinås ble kastet. Jeg har spurt meg selv om hvorfor ikke hele styret måtte gå av, men jeg tror tilliten til Hydro ikke kan gjenopprettes før hele styret er fjernet. Det er mange spørsmål som kan stilles i denne sak også til regjeringens håndtering. Derfor skal det bli spennende å følge saken utover høsten. Jeg for min del stiller spørsmål om Reitens vurdering av hele saken og Reiten er ingen hvem som helst i det norske samfunn.

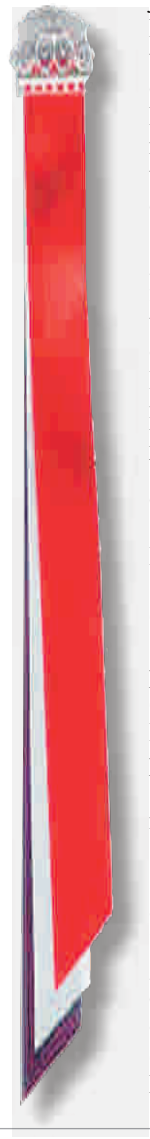

Hvordan kunne Reiten tro at ved å tilbake betale 8 millioner, så skulle saken roe seg ned? Reiten har lang fartstid i det politiske miljø, og i et parti (SP) som har som varemerke rettferdighet og nøysomhet. Reiten har vokst opp i etpolitisk miljø med Anne Enger Lanstein og Johan J. Jakobsen. Derfor er det helt umulig å forståhans dømmekraft i denne saken. Selskapet Hydro som har værtflaggskipet for norsk næringsliv har kommet svært dårlig ut takket være grådigheten til bedriftens ledere.Jeg håper at det fusjonerte selskapet Statoil-Hydro vil gjenskapeeller bygge opp tilliten igjen, men jeg klarer ikke å se det ved at Reiten skal være sjef i Hydro og styreleder i selskapet Statoil-Hydro. Det som har skjedd i sommer er antakelig det mest dramatiske som har skjedd siden Sam Eyde ble presset til å gå av som generaldirektør i 1917.

Den andre saken som dukket opp i sommer var skattesaken til ordfører Per Ditlev-Simonsen. Detsom skulle bli æresrunden i valgkampen for den avtroppende ordføreren ble plutselig et politisk mareritt. Per Ditlev-Simonsen hadde et langt politisk rulleblad. Han hadde vært stortingsrepresentant, forsvarsminister og 12 år som ordfører. Man skulle jo tro at han hadde fått med seg noe på alle disse årene, nemlig at det å holde noe skjult blir gravd fram og brukt mot deg. Denne gangen var det ikkepressen som gravde, men et opprivende skillsmisseoppgjør mellom ordførerens datter og hennes eksmenn. På pressekonferansen gikk han til frontalangrep på sine eks-svigersønner som han mente drev en svertekampanje mot ham. Jeg forstår bitterheten, men det er ikke der saken ligger. Saken dreier seg kort og godt om skattesnusk med hemmelige kontoer i Sveits. Når så saken dukker opp i starten på valgkampen blir det som et gufs fra partiets fortid. For noen tiår siden hadde Høyre et rykte somet parti bare for «rikinger» – folk sommente at næringslivet burde få gjøresom det ville, og at de rike burdebetale minst mulig i skatt. Med ErlingNorvik som partibygger klarte partiet å sanke stemmer fra hele landet. I sine velmaktsdager på 80-tallet nådde Høyre en oppslutning fra mer enn 30 prosentav velgerne.

Høyre ønsker fortsatt å stå fram som et parti for alle, men det som skjedde i Oslo under starten av valgkampen må fortone seg som en personlig katastrofe for Erna Solberg. For henne er valget et være eller ikke være.

PS: Jeg husker Finn Gustavsen en gang sa for mange ti-år siden, at de største skattesnyterne var de med de lengste 17- mai sløyfene. Om ikke Per Ditlev-Simonsen er noen stor skattesnyter vil han gå over i historien, om han som måtte gå av pga skattesnusk.

Av Rune Kristiansen

NESTE NUMMER KOMMER 15. DESEMBER

Frist for levering av stoff til neste nummer er 20.november.

VIL DU BLI MED? Vi vil gjerne ha flere med på å lage TgM. Har du noe å bidra med, så ta kontakt med redaksjonen- se side 2.

NORWAY CUP 2007

Også i år var det problemer knyttet til utreisen for lagene fra de palestinske områdene. På tross av dette ble de sportslige resultatene gode.

Sabra & Shatila kom videre til sluttspill etter 2 seirer og 2 uavgjorte kamper i puljespillet. De røyk ut med tap 2-0 for DFI Sogsti i første cupkampen.

Jerico Juniors vant sin pulje suverent, med 3 seirer og 24-0 i målforskjell. Største seier var 14-0 over Førde. Laget vant første kampen i sluttspillet med 5-0 over Vestnes, og andre kampen med 3-2 over Bergsøy, i en spennende kamp mellom to jevnbyrdige lag.

I kvartfinalen ble det seier med 3-0 over Oksfjord/Straumfjord (Nord-Troms).

I semifinalen tok Jerico ledelsen etter ca. ett minutt, men Moskovskaya zastava lagde deretter to kjappe mål. 2-1 ble også sluttresultatet.

Norsk fagbevegelse har i mange år bevilget penger til dette arrangementet. I likhet med vår egen forening har også LO og forbund som Fagforbundet og Industri Energi støttet arbeidet for at de palestinske lagene skal få delta i turneringen.

I år er summen fra LO og forbund og foreninger 200 000 kroner. UD har bevilget et tilsvarende beløp. Arrangøren Norway Cup bidrar også både økonomisk, og ikke minst med masse arbeid for at lagene skal kunne få delta.

Bader Mckky, fra det palestinske fotballforbundet uttaler at «det betyr mye for vår identitet og verdighet og spille med det palestinske flagget på brystet i Norway Cup. For spillerne er det en måte og overleve på», uttaler formannen som spesielt roser palestineren Fuad, som sammen med Kjell Bygstad har gått i spissen for å få de palestinske lagene til Norge.

Laget fra Gaza, som også skulle delta, fikk ikke utreisetillatelse fra den israelske hæren i første omgang, og kom ikke fram til turneringen. Lagets trener fikk ikke visum og kom ikke ut av landet.

Ved hjelp av Frode Kyvåg i Norway Cup fikk 13 av lagets totalt 18 spillere tilslutt utreisetillatelse og kom til Norge, men for sent til å delta i turneringen.

Med økonomisk hjelp av LOsm distriktskontor i Kristiansund, og velvillige arrangører, fikk laget delta på Kristiansund Fotballfestival.

Sportsredaksjonen

VI GRATULERER

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

Jubilanter oktober 2007

50 år

011057 Håkenstad, Sonja Elisabeth, Kjerringbråten 12, 1730 ISE
181057 Iversen, Bjørn Roger, Follov. 29, 1400 SKI
231057 Kristiansen, Glenn Aasvang, Ylserøds Gård, S-45292 Strømstad, SVERIGE
281057 Edvardsen, Merete, Bjørnemyrv. 16 A, 1453 BJØRNEMYR

60 år

021047 Faksvaag, Jon-Erik, Løvenskioldsv. 17, 1358 JAR
021047 Kristoffersen, Bjørn, Ragnh. Schibbyesv. 60, 0968 OSLO
021047 Nordlie, Tom,Brinkv. 14, 2050 JESSHEIM
111047 Bryn, Kjell Magne, Skjeggerudv. 9 B, 3408 TRANBY
151047 Hendriks, Frans Otto, Ludv Karstensv. 14, 1064 OSLO
161047 Olafsson, Frank, Høyåsv. 28, 1405 LANGHUS
201047 Zahl, Toril, Ullevålsalleen 16, 0852 OSLO

70 år

151037 Hansen, Alfred Elias, Folke Bernadottes Vei 2, 0862 OSLO
261037 Halvorsen, John-Erik, Krokliv. 54, 0584 OSLO
291037 Moe, Finn, Sannergt 1 B, 0557 OSLO
281037 Sogn, Halvor, Lønnv. 4, 1344 HASLUM

75 år

031032 Iversen, Kjell Ingar, Rettenveien 10, 2010 STRØMMEN
051032 Haneef, Abdul, Jerikov. 97 B, 1052 OSLO
051032 Johnsen, Unni Vera, Bøgt. 25, 0655OSLO
091032 Kristoffersen, Odd, Nico Hambrosv. 6, 0969 OSLO
101032 Thorkildsen, Finn, Nadderudlia 42, 1357 BEKKESTUA
231032 Nedgården, Olav Thor, Ogmundsv. 20, 0488 OSLO
251032 Antonsen, Gunnar, Brekkev. 5, 0884 OSLO
281032 Eidsem, Øystein, Askergata 2, 0475 OSLO

80 år

011027 Granly, Birgitt Kjelborg, Sloreåsen 8, 1257 OSLO
011027 Magnusson, Hans Oskar, Tors Nybråtv. 33, 1832 ASKIM
061027 Tvinnereim, Gerd Johanne, Nedre Bjergg. 13 A, 3181 HORTEN
211027 Walderhaug, Aagne, Vollsv. 72, 1358 JAR
261027 Sollie, Arne Kjell, Vetlandsv. 100, 0685 OSLO

85 år

041022 Benediktsson, Jonas, Toppåsv. 8 A, 1262 OSLO
111022 Haugerud, Odd Toralv, Sveav. 99, 1263 OSLO
271022 Eriksen, Elsa Henny Luhr, Bølerskrenten 4, Leil. 609, 0691 OSLO

90 år

051017 Aasbrenn, Signe, Dr Dedichensv. 100, 0675 OSLO
261017 Bjørklund, Jens Olsen, Birkelundv. 3, 1481 HAGAN

Jubilanter november 2007

50 år

031157 Olsen, Vidar, Klinkerveien 21, 0683 OSLO
101157 Nielsen, Erling, Bleikerfaret 21, 1387 ASKER
281157 Amundsdatter, May, Jacob Aallsgt. 52, 0364 OSLO

60 år

031147 Selnes, Kristian Bjørnar, Ringv. 5, 2010 STRØMMEN

70 år

021137 Aasrud, Kjell Dagfin, Tårnbyveien 53, 2013 SKJETTEN
031137 Myhre, Bjørn, Nordbyhagen 2, 1540 VESTBY
161137 Moen, Knut, Ravnkollbakken 41, 0971 OSLO
161137 Venstad, Bjørn Håvard, Bregneveien 12, 2007 KJELLER
171137 Wilhelmsen, Knut, Haugerudv. 78, 0674 OSLO
271137 Fossum, Knut, Nils Baysv. 48, 0876 OSLO
281137 Karlsen, Karin, Elgtråkket 31, 2870 DOKKA
281137 Lein, Arne Henry, Skullerudveien 81, 1188 OSLO

75 år

051132 Aarstad, Birgit, Frysjav. 21 A, 0883 OSLO
061132 Tandberg, Tore, Vardeheimv. 12, 1088 OSLO
211132 Eng, Roald, Plogv. 17, 0679 OSLO

80 år

021127 Bodan, Kjell Olai, Skolev. 11, 2240 MAGNOR
051127 Vernan,Odd, Mekanikerv. 10, 0683 OSLO
081127 Oppåsen, Gerd, Åkerv. 11 A, 3024 DRAMMEN
101127 Kjelsberg, Kate, Glåmlivegen 13, 2213 KONGSVINGER
121127 Jullum, Kjell, Johan Hirsh Vei 18, 0678 OSLO
141127 Ouren, Øivind Vidar, Vetlandsv. 76, 0685 OSLO
181127 Hermansen, Esther Helene, Vollsv. 204, 1359 EIKSMARKA

85 år

021122 Jøsøy, Bjørg Sofie, Løvsetdalen 12 A, 1188 OSLO
141122 Lie Finn, Mellombølgen 149, 1157 OSLO
261122 Berntzen, Petter Jørgen, Betzy Kjelsbergsv. 13, 0486 OSLO

95 år

041112 Svensson, Edit Elvira, Østerleden 62 F, 35242 Växsjø, SVERIGE
251112 Sandin, Gudrun Karen Julie, Stovner Senter 14, 0985 OSLO
271112 Melanchton, Solveig Elfrid, Karl Staaffsv. 66, 0665 OSLO

Jubilanter desember 2007

50 år

081257 Hansen, Børre Juul, Elgtråkket 104, 1270 OSLO
111257 Søderholm, Jan Otto, Guldhaugsletta 13, 2013 SKJETTEN
151257 Vestgård, Erik, Torstadåsen 32, 1396 BILLINGSTAD
161257 Høgsaas, Bente, Togangen 28, 1453 BJØRNEMYR
241257 Natvik, Finn Joralf, Etterstadgt. 23, 0658 OSLO
261257 Nicolaysen, Petter G., Åkersvingen 7, 1923 SØRUM

60 år

051247 Dalsbø, Alf, Hovseterveien 68 A, 0768 OSLO
091247 Stillesby, Tore, Heiasvingen 9, 1177 OSLO
111247 Westby, Jan Petter, Kringsjå, 1929 AULI
181247 Vesterhagen, Lisbeth, Fossv. 12 B, 1405 LANGHUS
221247 Jensen, Finn Martin, Brennalia 60, 1481 HAGAN
291247 Nilsen, Knut Alve, Idunsv 2, 1445 HEER

70 år

171237 Skaarup, Svend, Stasjonsvegen 7, 2040 KLØFTA
221237 Holmsen, Svein Arild, Strømsv. 108 B, 2010 STRØMMEN
281237 Danielsen, Svein-Erik, Chr Krohgsv. 110, 1415 OPPEGÅRD

75 år

061232 Flatner, Rolf, Maridalsv. 374 B, 0881 OSLO
111232 Stensvold, Arne Jørgen, 2730 LUNNER
121232 Eriksen, Arild, Gartnerveien 8 B, 0678 OSLO
191232 Framnes, Per Johann, Selvbyggerv. 6, 0591 OSLO
201232 Lindboe, Edgar, Landskronav. 78, 2013 SKJETTEN
291232 Kristiansen, Knut Kristian, Plogv. 12, 0679 OSLO
301232 Kvakland, Knut Einar, Odvar Solbergsv. 24, 0970 OSLO
311232 Mathiesen, Ragnar, Grevlinglia 15, 1270 OSLO

80 år

031227 Kjellsen, Roald, Åbyfaret 39, 1392 VETTRE
041227 Lerstad, Frank Einar, Kjelsåsv. 56 A, 0488 OSLO
051227 Solhaug, Per, Evenstuveien 23, 1450 NESODDTANGEN
061227 Jahren, Øivind Hroar, Birchreichenwaldsgt. 31, 0483 OSLO
231227 Bergersen, Odd Reidar, K M Nordangersv. 10, 2003 LILLESTRØM
271227 Johansen, Gulborg, Lillebergsvingen 2, 0662 OSLO
291227 Nystrøm, Erling Rolf, St. Hansveien 1, 1400 SKI

85 år

061222 Wetlesen, Rigmor, Munthesgt. 30, 0260 OSLO
081222 Wien, Johan, Markatun 4, 2760 BRANDBU
131222 Skånsar, Per, Lutvannsv. 34, 0676 OSLO
201222 Simensen, Kirsten, Trondheimsv. 531 B, 0962 OSLO

90 år

101217 Arnesen, Lissie Emmy, Agmund Bolts v. 5, 0664 OSLO
301217 Granshagen, Gudbrand, 2260 KIRKENÆR

HEI ALLE PENSJONISTER!

Kan det være noe for deg å treffe tidligere kollegaer en gang i blant?

Du har muligheten hvis du besøker Oslo-typografenes pensjonistforening, Vetlandsveien 99-101 (Oppsals Samfunnshus), kl 12.00-14.00. Vi har fine turer og teaterbesøk! Møtedager for 2007 er:

ONSDAG 3/10, 31/10 - 21/11 OG 19/12.

En fin sosial sammenkomst! Ta en tur! Vel møtt!

Ring Steinar Bjerkelund - tlf. 22 75 50 73 - mob.906 83 317

B-blad

Returadresse:
Oslo Grafiske Forening
Sagveien 24
0459 Oslo

ISSN 0809-758

HALVÅRSMØTE 2007

Oslo Grafiske Fagforening avholder halvårsmøte i Samfunnssalen i Samfunnshuset Arbeidersamfunnets plass. Dato: Fredag 26. oktober kl. 17.00.

Vi har vært så heldige og få Cecilie Holtan fra Kirkens Nødhjelp til og komme og fortelle om livet som ledsager i de palestinske områdene. Hennes beretning om hverdagen for folk der, er noe medlemmene bør få med seg.
Hennes innledning med spørsmål fra salen vil foregå før det ordinære halvårsmøtet.

Forslag til dagsorden:

1. Åpning
2. Konstituering
3. Muntlig beretning
4. Innkomne forslag
5. Valg av valgkomite

Etter møtet blir det:
Sosialt samvær
Middag
Caffe avec og forfriskninger

Forslag som ønskes behandlet på halvårsmøtet må være kommet inn til styret innen tirsdag 2. oktober.
Dersom du vil være tilstede på middagen, må vi ha beskjed i foreningen innen mandag 22. oktober.

Styret i Oslo Grafiske Fagforening